

Svatba v kostele pro začátečníky a mírně pokročilé

aneb Příručka pro páry, které uvažují
o církevním sňatku

Petr Jan Vinš

Starokatolická
církev v ČR

**Starokatolická
církev v ČR**

Svatba v kostele
pro začátečníky a mírně pokročilé

Svatba v kostele
pro začátečníky a mírně pokročilé
aneb
Příručka pro páry, které uvažují
o církevním sňatku

Petr Jan Vinš

Praha 2022

© Petr Jan Vinš, 2022
© Starokatolická církev v ČR, 2022
© Starokatolická katedrální duchovní správa, 2022

ISBN 978-80-908155-4-4

Budete se brát? Tak to v první řadě gratulujeme! Chcete mít svatbu v kostele, nebo i mimo kostel, ale církevně? Prima! Tato drobná knížka se vás pokusí provést přípravou na tuto radostnou událost. Je zpracována v první řadě pro starokatolickou farnost při kostele sv. Vavřince na Petříně (oficiálně se tato farnost jmenuje Starokatolická katedrální duchovní správa), ale užít ji mohou i jiné starokatolické farnosti a mnoho z ní samozřejmě platí i pro církevní obřady v jiné církvi. Určitě ale ne všechno. Různé farnosti mohou mít různou praxi a jednotlivé církve (například římskokatolická, českobratrská evangelická nebo československá husitská) mají svoje vlastní církevní právo, které si může klást v některých bodech odlišné požadavky. Tuto knížku jste však dostali proto, že jste přišli k nám – proto se budeme bavit o tom, jak to chodí u nás.

Starokatolická církev

U nás... u nás... to se snadno řekne, ale co to znamená u nás? Dovolte, abychom se trochu představili. Starokatolická církev vznikla po roce 1870 jako hnutí liberálních katolíků, kteří se nechtěli smířit s tehdy novým učením o neomylnosti papeže a s jeho neomezenou jurisdikcí a vládou nad celou církví všude po celém světě. Toto nové učení definoval 1. vatikánský koncil právě v roce 1870 a vymezovaly se proti němu především věřící v německy mluvících zemích. Mezi ty tehdy patřila i rakouská monarchie, jejíž částí byla naše země. Když byli věřící a duchovní, kteří proti novému učení protestovali, exkomunikováni a prakticky vypuzeni z vlastní církve, založili si nové církevní společenství, které si dalo do názvu STAROkatolická církev. Tím se tehdy chtělo říci, že se drží té staré katolické víry před papežskými novotami. Starokatolíci se ale vždy považovali v první řadě za katolíky bez přívlastku. Pouze vlivem historických okolností byli v nouzi svědomí nuceni vytvořit vlastní právní a organizační zřízení. Stále se ale cítí být součástí jedné velké katolické církve a doufají, že důvody rozdělení jednou opět zaniknou.

**Starokatolická
církev v ČR**

Ve většině starokatolických církví slouží jako duchovní i ženy

Onen historický název starokatolická církev je dnes ale někdy maličko matoucí, protože na první poslech vyvolává zdání, že by starokatolíci mohli být parta konzervativců, co se vidí v minulosti a nejraději by měla všechno latinsky. Je to ale přesně naopak. V rámci široce pojatého proudu katolického křesťanství byli starokatolíci od svého vzniku vždy hodně liberální. Můžeme si to ukázat na několika příkladech: starokatolíci třeba zavedli bohoslužbu v národním jazyce místo latiny už v roce 1871, tedy skoro o 100 let dřív, než to po 2. vatikánském koncilu udělali římsktí katolíci, celibát duchovních starokatolíci učinili dobrovolným a v moderní době se příznivě postavili třeba ke svěcení žen do duchovenského stavu nebo se s respektem, přijetím a pochopením dívají na partnerské svazky osob stejného pohlaví. Úplně jednoduše tedy můžeme říci, že starokatolíci jsou taková katolická liberální avantgarda a alternativa.

Starokatolický kostel v Jablonci zbudovaný místními Němci v roce 1902

Před druhou světovou válkou bylo asi 95 procent starokatolíků na našem území německé národnosti. Po roce 1945 jich velká většina musela do odsunu a z církve, která už tak nebyla moc veliká, zůstal jen chatrný zlomek. Doba komunismu celé situaci také nepřidala, a tak v devadesátých letech 20. století byla starokatolická církev obnovována z velmi skromných

pozůstatků. Dnes má po celé republice kolem dvaceti farností, z nichž některé jsou historické a původně německé (zejména v bývalých Sudelech, v severních Čechách a na severní Moravě), většina je ale relativně nově vytvořená. To je i případ naší farnosti u kostela sv. Vavřince na Petříně, která vznikla v rámci reorganizace pražské farní struktury v roce 2017.

Kdo může uzavřít církevní sňatek?

Podle občanského zákoníku je to velice jednoduché – celkem kdokoli. Tedy... kdokoli, kdo může uzavřít i sňatek občanský, tedy je příslušným způsobem zletilý, způsobilý, přičetný a podobně. Nesmí být také samozřejmě s někým jiným ženatý či vdaná, nesmí být ani v trvajícím registrovaném partnerství. Na tom ale není nic

Víte, že...?

Sídlem biskupství a ústředím církve byl dlouho severočeský Varnsdorf (německy Wernsdorf), kde si starokatolíci postavili i velkou katedrálu. V devadesátých letech se pak sídlo biskupství přestěhovalo do Prahy a biskupským kostelem se stal právě náš svatý Vavřinec na Petříně.

Starokatolický kostel ve Varnsdorfu,
do roku 1995 katedrála

Překonávání starých rozdílů

V době svého vzniku, a ještě dlouho potom, na sebe starokatolická a římskokatolická církev hleděly hodně skrz prsty. V psychoanalýze se někdy hovoří o „narcismu malých rozdílů“, což znamená, že nám ten druhý vadí tím víc, čím víc se nám podobá. To pro nás hodně dlouho platilo – a často jsme se trochu agresivně vymezovali vůči té „velké“ (římsko)katolické církvi a kladli velký důraz na ty (samozřejmě důležité a podstatné) drobnosti, které nás od ní odlišují. Ale tyhle polemické doby jsou naštěstí už nějaký čas za námi. Dnes už se vzájemně neposíláme do pekla ani na jiná nevábná místa, v rámci eku-
menického dialogu na mnoha úrovních úzce spolupracujeme. Ale úplně překonat to dávné rozdělení se nám přece jen zatím nepovedlo.

Starokatoličtí biskupové na návštěvě u papeže Františka

překvapivého. Podle českého právního řádu nemusí být člověk členem církve, aby mohl mít církevní svatbu, to je častý omyl a mýtus. Je tu ale jedno velké ALE! Jednotlivé církve mají své vlastní předpisy, které stanovují, koho mohou oddat a koho ne – a přes ty nejede vlak, protože stát uznává autonomii církví v jejich vlastním interním rozhodování. Pro církevní sňatek tedy jednoduše řečeno musíte splnit jak státní, tak církevní podmínky, a jinak to nejde. A jaké tedy jsou podmínky naší církve?

Pokud jste oba členy starokatolické církve, není co řešit. Je dost pravděpodobné, že v takovém případě ani tuhle knížku tak úplně nepotřebujete, protože většinu toho, co je v ní obsažené, víceméně znáte. Protože je ale starokatolíků v našich krajích málo, bude taková situace spíše vzácná.

Pokud je jedna strana budoucího manželství starokatolická, druhá přináleží k jiné křesťanské církvi a snoubenci se společně rozhodnou pro starokatolický obřad, nebývá s tím žádný problém. Musí s tím samozřejmě souhlasit partner nebo partnerka, který je nestarokatolického vyznání. Řekněme si na rovinu, že v některých exkluzivněji smýšlejících církvích za volbu starokatolické svatby dotyčného nebo dotyčnou možná úplně nepochválí, ale z naší strany s tím obvykle žádný problém nebývá.

Jak je to v situaci, kdy je jedna strana starokatolická a druhá nepokřtěná? Tam už se to začíná mírně komplikovat, ale opravdu jenom mírně. Taková svatba je možná, ovšem za podmínky, kdy se nekřesťanská strana zaváže

k tomu, že nebude bránit té křesťanské v praktikování svého náboženství – a také že nebude omezovat svobodné rozhodnutí případných potomků v tomto ohledu. Velmi podobné to je v případě, kdy je druhá strana věřící, ale jiného než křesťanského náboženství – židovského, muslimského, buddhistického a podobně (a oba se shodnou na křesťanském obřadu).

Tím ale nejsou varianty vyčerpané. Docela často se stává, že by chtěl „u nás“ oddat někdo, kdo je sice pokřtěný, ale není členem starokatolické církve. To je trochu ožehavá záležitost. Z hlediska dobrých mezicírkevních a ekumenických vztahů bychom se neměli vměšovat do jurisdikce jiných církví. První doporučení v ta-

Nepokřtěný nebo nevěřící?

Možná jste si už všimli, že mluvíme o nepokřtěných a neradi říkáme „nevěřící“. Není to náhoda. Je to proto, že lidé jsou v otázkách víry velmi různí. A leckterý takzvaný nevěřící v něco mezi nebem a zemí ve skutečnosti dost důrazně věří, jenom to třeba nechce nebo neumí tak dobře pojmenovat – anebo ho prostě jenom štve církev jako instituce a nechce s ní mít nic společného.

Víte, že...?

Docela často se stává, že starokatolickou svatbu zvolí dva věřící lidé, kteří jsou každý jiného vyznání. Namísto toho, aby se jeden musel přizpůsobit druhému, zvolí starokatolíky jako svého druhu „neutrální půdu“.

kovém případě tedy vždycky bude prozkoumat, jestli by nebyla církevní svatba možná v „domovském“ církevním společenství dotyčného nebo dotyčné. Pokud to možné nebo vhodné není – a těch důvodů může být celá řada –, pak je možné tuto službu poskytnout a svatbu slavit za podobných podmínek, jako je řečeno výše. Důležité je říci, že svatbou ve starokatolické církvi se člověk nestává jejím členem. V každém případě je dobré tuto situaci probrat s farářem, který doporučí vhodný postup.

Mám se nechat kvůli svatbě pokřtít?

Ne! Slyšeli jste dobře. Ne! Křest je velice důležitý krok v životě člověka, který musí vycházet z jeho skutečné a upřímné víry. Není to nějaké lovení dušiček. Nechávat se pokřtít jenom proto, abych někde formálně odškrtl kolonku a „dosáhl“ na možnost církevního sňatku, je proti samotnému principu a jádru toho, co křest znamená. Proto to radikální NE. To ovšem neznamená, že by příprava na svatbu a svatba samotná nemohla být počátkem cesty, která třeba nakonec k víře a ke křtu povede. To se klidně může stát, ale to už je pak trochu jiný příběh...

A co když jsou oba nepokřtění? Jde to také? Inu, ano a ne. Církevní svatba je náboženský obřad. Dělat ho pro někoho, kdo nemá k dotyčnému náboženství vůbec žádný vztah, nedává moc smysl, jak jistě uznáte. Ale život je záležitost pestrá, takže si lze představit situace, kdy si něco takového farář před církevními nadřízenými i před svým vlastním svědomím omluvit dokáže. Typicky to může být tehdy, kdy jde třeba o někoho, kdo se na křest připravuje nebo o něm uvažuje, kdo má blízko ke křesťanské tradici a nějakým způsobem věří, ale k církvi si třeba úplně cestu nenašel a podobně. Těch

variant může být mnoho. V takovém případě je určitě zapotřebí svou situaci důkladně probrat s farářem. A třeba dojdete společně k poznání, že to smysl nedává. Nebo to může být počátek nějaké delší cesty duchovního doprovázení, kdo ví... Pokud ale po takové schůzce dojde farář k názoru, že to asi nepůjde, nezlobte se na něj prosím – je morálně vázaný k tomu, v co sám věří, a nemůže se tomu zpronevěřit. Je lépe si to v takové situaci čestně a otevřeně říci než si na něco hrát.

Nezbytná byrokracie

Církevní sňatek je zároveň platný před státem. Občanský zákoník zná dvě formy uzavření sňatku – občanský a církevní. Vyřízení státních náležitostí je tudíž i pro církevní sňatek nevyhnutelné. Vaše kroky proto povedou nejprve na místně příslušnou matriku. Ta se určuje výhradně podle místa konání svatby, ne podle sídla farnosti nebo místa trvalého bydliště. Pokud

S kým se církevně „kamarádíme“

Starokatolíci u nás mohou být maličcí, ale v zahraničí mají velké kamarády. Kromě starokatolických církví v ostatních zemích Evropy (hlavně v Rakousku, Německu, Švýcarsku, Nizozemí a Polsku, kde je dohromady asi 100 000 starokatolíků) jsme od roku 1931 ve společenství s anglikánskou církví. Ta má asi 85 milionů věřících a najdete ji prakticky po celém světě. Kromě ní jsme ve společenství také s luterskou Švédskou církví, což je největší církev ve Švédsku, a s některými dalšími exotičtějšími církvemi, jako je Nezávislá filipínská církev nebo církev Mar Thoma v Indii. Prakticky to znamená, že pokud je někdo členem jedné z těchto církví, hledí se na něj v ČR úplně stejně, jako kdyby byl starokatolík.

Starokatolický arcibiskup a švédská arcibiskupka při podpisu dohody o vzájemném církevním společenství

Matriční štít z první republiky z Podkarpatské Rusi

plánujete svatbu v nějakém vzdálenějším koutě republiky, znamená to, že si musíte udělat na místo výlet už v rámci přípravy – a to v úředních hodinách, což u menších matrik bývá někdy trochu limitující.

Velmi vřele doporučujeme na matriku nejprve zatelefonovat a ověřit si, jaké doklady po vás budou chtít. To platí dvojnásob pro ty situace, kdy je váš případ něčím zvláštní – například jeden ze snoubenců je jiný než české státní příslušnosti. Pouze matrika je totiž kompetent-

Víte, že...?

V případě vážného ohrožení života může duchovní provést platný svatební obřad i bez papírů z matriky. Ty se pak musí dodatečně doplnit, ale svatba i tak platí. Doporučujeme to ale raději nezkoušet...

Kdo může oddávat?

Na radnici starosta a na moři kapitán, to ví přece každý! Jenomže jak je to s církevním sňatkem? Církve, které mají podle zákona zvláštní právo uzavírat státně platné sňatky (ta naše ho má), mají vlastní předpisy, kdo může sňatek uzavírat. U nás platí, že je to je farář příslušné obce nebo jiný duchovní, kterého farář pověří. Působnost faráře není ale omezená místně, takže třeba farář od svatého Vavřince v Praze vás může oddat kdekoli od Aše po Jablunkov. Má to jen dvě omezení – kvůli českým zákonům se obřad musí odehrát na území ČR, a pokud by to bylo na území jiné starokatolické farnosti (tedy ve městě, kde je nějaká starokatolická farnost), bylo by potřebné – a také lidsky slušné – vyžádat si k tomu souhlas místního starokatolického faráře. Ale to je zpravidla jen drobná formalita.

ní vám přesně říci, jaké doklady po vás bude požadovat. Následující informaci tedy berte s rezervou a vždy si ji ověřte předtím, než na matriku fyzicky vyrazíte.

Na matriku musíte osobně, oba zároveň. Pokud jste oba čeští státní občané, máte občanky a rodné listy, neměl by nastat žádný problém. Pokud vám něco z toho schází, je možná nejjednodušší si nejprve novou občanku nebo nový rodný list zařídit. Jinak budete muset dokládat české občanství (např. cestovním pasem), výpisy údajů evidence obyvatel o místu trvalého pobytu a o osobním stavu a podobně. To by vám přesně řekli na matrice – pokud můžeme doporučit, vážně raději mějte ty občanky a rodné listy.

Pokud jste už někdy ženatí nebo vdaní byli, budete nad rámec těchto dokladů potřebovat i něco, čím zánik předchozího manželství doložíte. Může to být úmrtní list manžela či manželky nebo soudní rozhodnutí o rozvodu opatřené doložkou o nabytí právní moci. Podobně by

Víte, že...?

Sňatek nejde mimo ohrožení života uzavřít v letícím letadle. Církevně by to i šlo, konečně, je to s trochou nadsázky blíž Pánu Bohu, ale pro stát se nedá stanovit, v jakém matričním obvodě by k sňatku došlo a která matrika by měla chystat protokol. A to je právě ta past! V letadle, které stojí na ranveji, už to jde. Vyzkoušeli jsme za vás!

tomu z hlediska práva bylo, pokud byste chtěli vstoupit do manželství, ale v minulosti jste byli už v registrovaném partnerství, které následně zaniklo. To ale asi nebude moc častý případ.

Co když je tedy jeden z vás cizinec? Tady se moc neodvažujeme radit – určitě si dobře ověřte podmínky na matrice. Bude to rozhodně administrativně náročnější, proto si na to naplánujte před svatbou dostatek času. Prakticky budete muset mít takzvané vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství, které vydává příslušný úřad státu, jehož je cizinec státním občanem. Poradí vám s tím pravděpodobně vaše ambasáda, protože je velká šance, že nejste první cizinec této národnosti, který v České republice svatbu uzavírá. Ale konkrétní postup se pravděpodobně bude lišit případ od případu a stát od státu. Každopádně vám držíme palce!

Jak to chodí na matrice

Papíry a doklady máte po kupě a vyrážíte na matriku. Možná to je za rohem, možná to znamená docela výlet, tak nebo tak bude ale další postup všude obdobný.

Na matrice je vždy třeba hned zpočátku říci, že budete mít církevní sňatek. V takovém případě totiž vyplňujete *Žádost o vydání osvědčení k církevnímu sňatku*. Církevní a občanský sňatek se vyřizují podle jiného paragrafu ob-

Na matrice by vám měl stačit rodný list a občanka

Svatba na Petříně

Pokud chcete mít svatbu v našem kostele svatého Vavřince na Petříně – konečně, na Petřín se vždycky chodilo za láskou –, budete to s matrikou mít jednoduché. Petřínské sady spadají pod matriku na Praze 1, kterou najdete na adrese Vodičkova 18, nedaleko tramvajové zastávky Lazarská.

Jak dlouho dopředu?

Osvědčení, které vydává matrika, má platnost šest měsíců. Můžete si ho tedy zařídit klidně už půl roku předem. Není ale nutné dělat to takto dlouho dopředu. Dobrý standard bývá třeba dva nebo tři měsíce před svatbou. A pozor i na opačný extrém – pokud máte svatbu příští sobotu a papíry ještě nejsou zařízené, může se stát, že žádná svatba nebude. Ne že by se to nedalo s dobrou vůlí stihnout i tak – dá, ale je to docela adrenalin a hodně to závisí na ochotě matriky. Velmi proto doporučujeme neodkládat tyto záležitosti na poslední chvíli.

čanského zákoníku a není to možné měnit. Pokud máte vyřízené papíry na občanskou svatbu a pana starostu na poslední chvíli schvátí katar, farář vám bohužel nepomůže. Potvrzení o tom, že jste splnili podmínky k uzavření církevního sňatku, je také ten úplně nejdůležitější dokument, který od vás církevní oddávající potřebuje – bez něj totiž státně platný obřad mimo vážné ohrožení života vůbec nemůže vykonat.

Na matrice na vás čeká svatební dotazník. V něm kromě svých osobních údajů vyplňujete ještě další důležité věci. Jedna z nich je doho-

Čj.: 9/2020

OSVĚDČENÍ

Městský úřad Zásmyky
(název matričního úřadu)

OSVĚDČUJE,

ŽE SNOUBENCI

MUŽ:

jméno a příjmení František Mustermann roz. - - -
datum narození 29. 09. 1982 r.č. 820929/0513
státní občanství Česká republika stav svobodný
bydliště Na Výsledku II 1024, 140 00 Praha 4

A

ŽENA:

jméno a příjmení Jana Vzorová roz. - - -
datum narození 21. 8. 1984 r.č. 845821/0431
státní občanství Česká republika stav svobodná
bydliště Na Lepším 1262, 140 00 Praha 4

SPLNILI VŠECHNY POŽADAVKY OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU PRO UZAVŘENÍ CÍRKEVNÍHO SŇATKU.

Toto osvědčení je platné po dobu 6 měsíců ode dne vydání.

V Zásmykách
dne 24. 07. 2020

Petra Ouředníková
jméno, příjmení a podpis matrikáře

Osvědčení k uzavření manželství

Osvědčení je nejdůležitější dokument

Víte, že...?

V občanském zákoníku upravuje církevní svatby § 666. No vážně, najděte si to...

da o užívání příjmení. Tradiční volba, že žena přijímá příjmení muže, je sice stále zdaleka nejčastější, ale není jediná. Může to být i naopak. Nebo si mohou oba nechat své vlastní příjmení. Nebo jedna ze stran přijme příjmení partnera či partnerky, ale bude k němu připojovat i své vlastní. U žen se navíc ještě v poslední době čím dál častěji objevuje otázka, zda příjmení přechylovat, nebo nepřechylovat. Těch možností je zkrátka mnoho a je dobré je mít předem prodiskutované, protože na matrice to musíte říci závazně. V rámci tohoto rozhodnutí také musíte stanovit, jaké bude příjmení vašich budoucích dětí – a to dokonce i tehdy, když je neplánujete.

Máte všechno hotovo a dostali jste osvědčení, že jste způsobilí uzavřít církevní sňatek? Hurá! Tím je ta občanská byrokratická anabáze (skoro) hotová. Teď zbývá církevní část...

Aby to bylo v protokolu

Pojítkem mezi zařizováním na matrice a vlastním církevním obřadem je svatební protokol, oficiálně *Protokol o uzavření manželství*. Je to obvykle větší papír, přeložená A3, kterou vám také vydají na matrice. Měl by obsahovat datum a místo

svatby a vaše osobní údaje plus údaje o vašich rodičích. To vše by do protokolu měla vyplnit sama matrika. Ne vždy se to stane. Pokud vám protokol dají prázdný, nevádí, všechny údaje se dají vyplnit ručně. Velmi doporučujeme zatím do protokolu nevyplňovat údaje, které se ještě mohou změnit – třeba svědky. Sice nikomu nepřejeme, aby se mu pokazily svatební plány, ale těch situací, kdy domluvený svědek dostal na poslední chvíli angínu, uvízl někde s porouchaným autem, nebo třeba jenom zapomněl někde tři sta kilometrů od místa konání svatby svůj občanský průkaz, už každý oddávající jistě pár zažil.

Základní a jednoduché pravidlo proto je: v protokolu vyplnit jen to, co se nedá měnit – den, místo a osobní údaje obou budoucích man-

Víte, že...?

Slavná otázka „jestli může někdo říci něco proti tomuto svazku, ať promluví teď, nebo mlčí navždy“, kterou znáte z romantických filmů, měla historicky své opodstatnění. Předtím než existovaly centrální státní matriky, to byl jeden ze způsobů, jak zjistit, že ženich není už náhodou někde jinde ženatý nebo nevěsta vdaná za někoho jiného. Dnes tuto otázku nahrazuje právě ono osvědčení z matriky, takže se duchovní už ptát nemusí. Ale pozor, v anglikánském ritu otázka stále zůstala. Ve staré dobré Anglii jsou zkrátka konzervativní a jistota je jistota...

Doručení protokolu na matriku

Na řadě matrik – zejména v menších obcích – je možné se různě domluvit s úředníky na doručení protokolu. Třeba i mimo úřední hodiny nebo o víkendu. Je to vždy trochu na dobré vůli a ochotě obou stran. Ideální je zeptat se na to už při návštěvě před svatbou, domluvit se a počítat s tím. Protokol může na matriku doručit i třetí osoba, teoreticky by mělo být možné ho poslat i doporučeně poštou, ale vzhledem k tomu, že je to velmi důležitý dokument, je přece jen jistější předat si ho pěkně z ruky do ruky.

želů. Všechno ostatní je lepší doplnit až těsně před obřadem. Protokol se v rámci obřadu nebo po obřadu podepisuje a podle zákona platí povinnost doručit ho do tří pracovních dní zpět na matriku, která vám vydala osvědčení. Teprve po doručení protokolu vám může být vystaven oddací list. Je dobré s tím počítat.

Příprava svatby a příprava manželství

Přípravu na matrice máme za sebou, zbývá tedy příprava církevní. Ta má v zásadě dvě části. Jedna část je příprava obřadu samotného a diskuse nad jeho obsahem a variantami. Druhá část je

duchovní nebo chcete-li pastorační, tedy příprava na přijetí manželství nejen jako jednorázové události a církevního obřadu, ale také jako trvalé duchovní skutečnosti soužití dvou lidí před Bohem. Pojdme se nejprve zastavit u toho druhého.

Přípravu v našem prostředí většinou farář chystá na míru konkrétnímu páru budoucích manželů. Zohledňuje při tom jejich církevní zakotvenost, jejich osobní duchovní život a také jejich přání a preference. Tím, že je starokatolická církev maličká, většinou nebývá snoubenců velký přetlak a je možné přípravu uzpůsobovat skutečně každému „na tělo“. V některých větších církvích se předmanželská příprava uskutečňuje třeba i formou seminářů pro vícero párů současně. I to může mít něco do sebe, protože to dává prostor k diskusi a sdílení. Přípravu na manželství nemusí také vést jenom farář, může ji vést i jáhen nebo pasto-

Víte, že...?

Přestože to žádný předpis neukládá, bývá u nás zvykem podepisovat protokol ve dvou kopiích. Jednu si nechává oddávající a je v záloze, kdyby došlo k nějaké katastrofě – třeba kdyby protokol před vrácením na matriku sežral pes, promočil déšť nebo i s taškou odcizil nějaký poberta. Tento postup se již v praxi osvědčil...

rační asistent, nebo třeba nějaký manželský pár z farnosti, který má s křesťanským životem v manželském svazku už svoje zkušenosti.

Každopádně forma, délka a intenzita přípravy je na dohodě s farářem. Stejně jako s matrikou tady platí: když přijdete na poslední chvíli, už se mnoho přípravy stihnout nedá. Zkuste si tedy přípravu s farářem domluvit s dosta-

tečným předstihem, také alespoň dva nebo tři měsíce předem.

V následující části si povíme několik obecných slov o tom, jak je z křesťanského hlediska manželství chápáno. Následující odstavce tak mohou dobře posloužit jako odrazový můstek pro individuální přípravu s farářem nebo jinou pověřenou osobou.

Víte, že...?

Platná je svatba už samotným obřadem – a to i před státem. Pokud by se protokol nenávratně zničil nebo třeba ženicha trefil blesk nebo meteorit dřív, než protokol podepíše, stejně by to platilo. Jenom by v takovém případě asi musel platnost konstatovat soud na základě svědectví. A právě proto jsou při svatbě přítomni svědkové.

Co říká o manželství Bible?

Kde jinde bychom mohli jako křesťané začít než právě v Bibli. Ale to je hned první kámen úrazu. Bible, která se skládá ze Starého a Nového zákona, obsahuje mnoho knih, které vznikaly v různé historické době a pod různými kulturními vlivy, takže pokud bychom chtěli hledat jeden konkrétní biblický model manželství, velice rychle se zklameme. Některé významné biblické postavy žily v polygamních

manželstvích, měly děti se svými ženami i otrokyněmi, izraelští králové měli harémy a třeba o takovém Lotovi, který zplodil děti se svými dcerami, snad raději úplně pomlčíme. V Novém zákoně pak najdeme některé pasáže, podle kterých je snad lepší vůbec se neženit a podobně. Pokud se tedy ve výkladu manželství opíráme o Bibli, děláme to v linii církevní tradice a církevního výkladu, který z biblického podání vybírá to, co považuje za trvale platné a směrodatné. Takovými věcmi jsou především zakotvenost manželství v Božím stvoření světa a trvalost manželského svazku.

Stvoření člověka

I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi.“

(Genesis 1,26–28, Český ekumenický překlad)

„Jako muže a ženu je stvořil...“

Na úplném začátku Bible nacházíme zprávu o stvoření světa. Tu bychom samozřejmě neměli chápat jako historický nebo přírodovědný popis, ale je to základní text náboženského chápání světa, který pro židy i pro křesťany obsahuje důležitou výpověď o tom, jak svět vnímáme

Sakristijní sarkasmus

Třetího dne byl Ježíš v Káně Galilejské, kde na svatbě proměnil vodu ve víno. A čtvrtého dne ráno leželi svatební hosté na zemi se strašlivou kocovinou. „Doneste někdo vodu,“ zasýpal kdosi. Jeden z mátožných stínů se odlepil od země a začal se sunout ke studni. V ten moment se dali všichni do křiku: „Ježíši, ty už ne!“

a jak ho interpretujeme. V první řadě se zde totiž říká, že Bůh své stvoření viděl jako dobré – tedy i člověka, kterého stvořil jako muže a ženu. Tradiční křesťanské chápání manželství se rádo odvolává právě na verš, kde Bůh tvoří člověka ke svému obrazu a podobě a vyzývá ho, aby ploidil, množil se a naplnil zemi. Znamená to tedy, že by manželství v křesťanském chápání mělo být jen a pouze nástrojem k předávání života a plození dětí? V některých dobách to tak možná bylo chápáno, ale dnes si dobře uvědomujeme, že to je pouze jeden z možných aspektů

manželství. Pomyslná plodnost manželství se může projevovat mnoha různými způsoby, nejen výchovou vlastního potomstva – přece i to, že si vzájemně ve vztahu dáváte lásku a společně vytváříte něco krásného a hlubokého, je také svého druhu vydávání plodů. Z biblického zakončení manželství v řádu stvoření ale v každém případě dovozujeme to, že manželství můžeme vnímat jako něco, co je přirozené a Bohem chtěné – něco, co je, poeticky řečeno, vetkáno do samotného přediiva Božího stvoření, a tedy přirozenou součástí světa kolem nás.

Trvalý a stabilní svazek

Zejména v Novém zákoně pak najdeme pasáže, které o manželství hovoří jako o něčem, co je pevné, trvalé a mělo by přetrvávat po celý život. Židovské náboženství, které bylo v biblických dobách hodně patriarchální, znalo možnost rozvodu, který měl prakticky tu podobu, že muž mohl ženu prostě poslat pryč. V Talmudu, pozdějším židovském náboženském spise, se dokonce říká, že důvod může být třeba i tak

banální, jako je spálená večeře. Ježíš v Novém zákoně na tuto situaci židovského náboženského práva kriticky reaguje a pronáší větu, která se v církevní praxi skoro při každém církevním sňatku opakuje a cituje: „Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své manželce, a budou ti dva jedno tělo; takže již nejsou dva, ale jeden. A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuje!“ (Evan-gelium podle Matouše 19,5–6, Český ekumenic-ký překlad). Manželství tedy podle Ježíšových slov představuje velmi pevný a trvalý svazek,

který nezáleží jen na obou snoubencích, ale do kterého svým požehnáním vstupuje i Bůh. Proto by takový svazek člověk měl respektovat, měl by věnovat své nejlepší síly pro jeho udržení a růst a neměl by ho lehkovázně rozlučovat. Proto se také snoubencům při církevním sňatku klade otázka, jestli se zavazují opravdu na celý život. To je věc, nad kterou je třeba se dobře zamyslet.

Souhlas a požehnání

V církevním chápání obsahuje obřad uzavření manželství dva podstatné prvky. Tím prvním je vzájemný souhlas, tím druhým je církevní požehnání. To, že do manželství se vstupuje

vzájemným souhlasem, nám dnes přijde naprosto samozřejmé, ale v jiných dobách to zdaleka tak samozřejmé nebylo. V některých časech a kulturách bylo běžné, že manželství bylo něco, co si domlouvaly v první řadě dvě rodiny mezi sebou, a pokud o něm někdo vyjednával, byl to ženich s otcem nevěsty, případně dohazovač. Konečně i český termín „žádat o ruku“ původně znamenal, že jinoch prosí otce své milé, aby mu tu její ruku dal. Symbolickým vyjádřením této skutečnosti pak byl akt, kdy otec přiváděl nevěstu k oltáři a tam ji předával jejímu nastávajícímu. Ale pozor! Církev vždy trvala na tom, že pro platnost manželství je nezbytně nutný i souhlas nevěsty! A právě z tohoto pojetí se vyvinulo i naše dnešní civilní manželské

Manželství jako svátost

Historicky teologové vedli dlouhé debaty, co je vlastně svátost a co ne. V západním katolickém prostředí se někdy ve 14. století ustálilo vypočítávání sedmi svátostí, mezi které patří i svátost manželství. Církve vzešlé z reformace většinou manželství jako svátost nechápou, protože tento teologicky velmi závažný termín vyhrazuje jenom pro křest a svaté přijímání. Neznamená to ale, že by tím manželství nějak ubíraly na důstojnosti a závažnosti. Zároveň i v katolickém církevním právu se rozlišuje manželství svátostné a nesvátostné. Naše starokatolická teologie se do podobných spekulací příliš nepouští. Vyznává, že základní prásvátostí je církev a Kristus sám a že všechno církevní jednání je tak do určité míry svátostné. Z historického hlediska se sice hlásíme k západnímu výčtu sedmi svátostí, ale uvědomujeme si jeho zakotvenost v konkrétních středověkých teologických spekulacích, a nevnímáme ho proto jako absolutní.

Víte, že...?

Podle českého práva je církevní sňatek zároveň platný i před státem. Duchovní vlastně v té části svatby, kdy přijímá souhlas snoubenců, zastupuje státního úředníka a pak tomuto danému souhlasu teprve udílí církevní požehnání. V řadě zemí světa musí snoubenci nejprve na úřad, kde uzavřou manželství před státem, a církevní ceremonie následuje až potom, když už jsou před zákonem svoji. I v naší zemi je možné, aby církev požehnala již dříve uzavřenému civilnímu manželství – to se u nás dělá například tehdy, když již sezdání manželé uvěří a nechají se pokřtít. V takovém případě se vlastně dodatečně doplňuje církevní požehnání k souhlasu, který byl dán už před časem při civilním sňatku.

právo, pro které je vzájemný souhlas tím nejdůležitějším. A je to tak dobře – oba snoubenci jsou si před civilním právem i před Bohem rovni a oba musí vyslovit své „ano“.

Druhá věc, která k církevnímu manželství neodmyslitelně patří, je požehnání. Církev při-

jímá souhlas obou snoubenců a jejich svazku žehná. Tím vyjadřuje, že do tohoto svazku vstupuje i něco vyššího, než je jenom právní smlouva. Někdy se obrazně říká, že Bůh svým požehnáním dokončuje to, co my ve své lidské slabosti začínáme. Proto se také na křesťanském Zápa-

dě obvykle mluví o *svátosti* manželství – tedy o něčem, co je posvátné, zakořeněné v Bohu, Kristem svěřeno jeho církvi a především, co je ve své podstatě hlubokým Božím tajemstvím. Zkrátka a jednoduše manželský svazek v křesťanském chápání je víc než jen součet dvou individualit. Proto je požehnání v křesťanské svatbě zásadní a je neodmyslitelnou součástí obřadu.

Rozvod a rozvedení

Není to hloupé, mluvit ve svatební knížce o rozvodu? Sluší se to vůbec? Není to samozřejmě téma nijak příjemné, ale patří k věci, protože je to realita dnešních dní. Chceme věřit – a konečně se to v obřadu také několikrát říká a slibuje –, že církevní manželství je závazek na celý život. A prosíme Boha, aby v tom oba manžele

Sakristijní sarkasmus

Cestou na svatební obřad dojde k tragické autonehodě a oba snoubenci na místě zahynou. Tak, jak jsou, tedy svatebně ustrojení, spolu jdou k nebeské bráně. Když si je převezme svatý Petr, hned se ho ptají, jestli by se ta svatba nedala dotáhnout tady v nebi, když už na to byli připravení. Světec se poškrabe na plešaté hlavě a zamudruje: „No, to je snad poprvé, co se na to někdo ptá. Zkusím to prověřit.“ Oba snoubenci tedy čekají. Uplyne den, týden, měsíc... a po šesti měsících se k nim svatý Petr vrátí s vítězoslavným úsměvem na tváři a už zdálky volá: „Tak to teda půjde!“ Oba se zaradují, jenom ženich se ještě na okamžik zarazí a zeptá se: „Svatý Petře, jen pro jistotu, kdyby nám to přece jen nakonec neklapalo... bylo by možné se v nebi i rozvést?“ Svatý Petr spráskne ruce a prudce se na něj oboří: „To si ze mě už ale vážně děláte legraci! Půl roku jsem po celém nebi hledal kněze. Dovedete si představit, jak dlouho bych tu hledal právníka?“

podporoval a posiloval je. Nemůžeme ale zavírat oči před statistickou skutečností, že asi 45 procent manželství skončí rozvodem (pravda, u těch církevních je to o něco málo méně, ale pořád je to dost vysoké číslo).

Starokatolická církev pokládá manželství v principu za nerozlučitelné. Tedy zaniká pouze smrtí jednoho z manželů. Zároveň ale naše církev nechce zatracovat ty, jejichž předchozí manželství z důvodu lidské slabosti selhalo. Teologicky řečeno tedy zná církev i jiné důvody zániku manželství, než je jen smrt jednoho z manželů. Někdy se trochu obrazně mluví o manželství jako o živém organismu. A stejně jako může zemřít člověk, může v manželství zemřít vzájemná láska, která je jeho základní oživující silou. V takovém případě církev připouští, že manželství není možné uměle udržovat, a s těžkým srdcem uznává, že zaniklo.

Prakticky to znamená, že naše církev s laskavostí a pochopením přijímá i osoby rozvedené. Neříká a nikdy říkat nebude, že by rozvod

Víte, že...?

Mezi lidmi je velmi rozšířený mýtus, že svatbu lze do 24 hodin vzít zpět, a tak anulovat. Možná to pochází z nějakých romantických filmů nebo románů, ale v českém právním řádu nic takového neexistuje. Manžel nebo manželka nejsou elektrická konvice, kterou můžete nerozbalenou vrátit do obchodu, když se cestou domů ještě rozmyslíte. Se svatbou je to tak, že jakmile je hotovo, je prostě hotovo a není cesty zpět.

byl něco dobrého nebo žádoucího, ale zároveň si nemyslí, že by za něj měl být člověk trestán až do konce svých dní. A také uznává, že ani člověk rozvedený nechce, a často ani nemůže zůstat sám. Ve starokatolické církvi proto mohou i rozvedení být církevně oddáni. Taková svatba obvykle bývá méně slavnostní, ale je v principu možná. A je úkolem duchovního, který přípravu na svatbu provádí, aby se při ní – pokud to je zapotřebí a žádoucí – dotkl i těch bolavých a náročných témat, aby člověk mohl do nové kapitoly svého života vstoupit s čistým svědomím a smířením s Bohem.

Náročné otázky

Jeden výzkum před časem přišel na to, že přípravou svatebního obřadu, hostiny a dalších záležitostí stráví snoubenci průměrně asi 200 hodin. Kolik času ale stráví přípravou samotného manželství? To je možná trochu provokativní otázka. Samozřejmě že svým způsobem je přípravou na manželství všechno od prvních krůčků v životě, kdy se člověk učí přijímat a dávat lásku, přes první rande až k okamžiku, kdy spolu dva lidé stanou před oltářem. Na druhé straně patří k velmi dobré praxi křesťanské přípravy na manželství, aby se spolu s oddávajícím nebo s tím, kdo přípravu vede, snoubenci na chvíli zastavili a zamysleli se výslovně nad některými otázkami. To není nějaká nepříjemná povinnost, kterou bychom jako církevníci chtěli lidem

ukládat – má to být příležitost společně se zamyslet nad tím, co si vlastně pod slovem manželství představujeme. A třeba vyslovit nahlas i některé věci, které dosud zůstaly nevyřčeny. Pro jednoduchost shrneme možná témata k diskusi do čtyř okruhů – můžete si o nich povídat sami mezi sebou, můžete si o nich povídat s tím, kdo vede vaši přípravu, ale třeba také se svými přáteli, kteří už delší čas v manželství žijí. To je vždy na individuální dohodě a na tom, co vám přijde smysluplné a přínosné. Rozhodně ale stojí za to se nad těmito tématy vážně zamyslet. A třeba takové zamyšlení otevře ještě mnoho dalších otázek, které vám umožní váš vztah a váš svazek prožívat hlouběji a opravdověji...

Okruh první – závazek

Jaký je vlastně smysl manželství? Je to společenská instituce, něco, co má svou dlouhou tradici, ale pro vás bude především podstatné pobavit se o tom, co znamená manželství konkrétně pro vás. Jak se liší život v manželství od života v partnerském vztahu, v kterém už nějaký čas jste? V čem vnímáte a chápete největší závazek manželství?

Manželství obvykle není tím jediným sociálním závazkem, v kterém se člověk nachází. Máme své rodiny, své přátele, své kolegy. Část z těchto vazeb může být s partnerem sdílená,

část ale není. Zkuste jeden druhému říci, co a kdo je pro vás důležitý ve vašem životě. Ne snad proto, aby na to mohl partner žárlit, ale aby poznal, že i tyto vazby z vás dělají toho, kým jste.

Okruh druhý – komunikace

Komunikace je jedním ze základních kamenů všech našich vztahů. A přitom každý člověk přistupuje ke komunikaci jinak. Někdo je extrovertní, někdo má to, co má na srdci, hned na jazyku, někdo si naopak věci spíš nechává pro sebe a komunikuje jen v náznacích. Znáte

způsob komunikace svého partnera? V čem se liší od toho vašeho? V čem vám vyhovuje a v čem vás třeba také trochu štve?

Jaké jsou vaše sny, touhy a plány do budoucna? Ty společné, ale i ty osobní. Zkuste v rozhovoru vzájemně sdílet to, čeho byste chtěli dosáhnout, co byste chtěli zažít – ať už to je v nejbližší době reálné, nebo ne. Kde ve vašich touhách a plánech figuruje váš protějšek? V čem dokážete podpořit touhy a plány svého partnera nebo partnerky? A v čem si naopak dokážete dát svobodu, abyste si mohli jít za „tím svým“?

Okruh třetí – konflikt

Vztah bez konfliktů neexistuje. Neznamená to ale, že musejí „lítat talíře“. Někdy jsou tiché konflikty mnohem bolavější. Zažili jste už ve svém vztahu nějaký okamžik, kdy jste na sebe s partnerem byli hodně naštvaní? Jak to probíhalo a jak jste to společně vyřešili? Dokážete mluvit s druhým o tom, co vám vadí, aniž to zní jako útok? A dokážete to od druhého vyslechnout, aniž to za útok na sebe považujete?

Každý člověk je jiný, málokdy se podaří druhého předělat k obrazu svému, a i kdyby, mnohdy už to pak nebude on. Zamyslete se nad tím, ve které oblasti života nejvíc narážíte

na své vzájemné rozdílnosti. Je něco, co byste na sobě sami chtěli změnit?

Okruh čtvrtý – sdílení

To, co mezi sebou máte a co prožíváte, je něčím unikátním. Žádný jiný vztah na světě není stejný jako ten váš. Zkuste si vybavit moment, kdy jste zvlášť silně prožívali, že vás váš partner nebo vaše partnerka má opravdu rád či ráda. Zkuste ten moment popsat a sdílet jej. Sdílení také není jen něco, co se týká pouze vás dvou. Pokud do vztahu vstoupí (nebo již vstoupily) děti, jsou také součástí vzájemného vztahu a jeho dynamiky. Máte společnou představu o založení rodiny? Pokud ano, jaké to bude mít důsledky pro váš osobní a pracovní život? Jak to změní váš život jako partnerů? Jste podle svých sil a možností připraveni tento úkol sdílet rovným dílem?

Co si chceme slíbit?

Jednou z nejdůležitějších částí církevního sňatku jsou vzájemné sliby. Konkrétně o nich budeme mluvit níže, ale v rámci přípravy je dobré se na chvíli zastavit a společně si říci, co si vlastně v manželství chcete vzájemně slibovat. Co pro vás znamená ten závazek a co na sebe berete jako celoživotní úkol? Zkuste si o tom společně nebo i s duchovním pohovořit. Následující řádky vám v tom mohou být vodítkem a pomocí.

Otázky, které jsou vám tu kladeny, jsou někdy dost přízemního a každodenního (tedy „vezdejšího“, jak se říká v Otčenáši) charakteru, ale i to nakonec patří k přípravě na manželství. V modlitbě svěřujeme manželství do Božích rukou, to ale neznamená, že bychom si mysleli, že za nás Pán Bůh odvede všechnu práci. Vážně se zamyslet nad následujícími otázkami bude váš poslední úkol v rámci přípravy, úkol, který jistě zúročíte při zamýšlení se nad sliby, které pak zazní při samotném obřadu.

Těžké časy

Slib, který by platil jenom tehdy, když jde všechno lehce a snadno, by byl slib nanic. Při sňatku se v modlitbách připravujeme na to, že život má své vzestupy a pády. Je důležité si už na začátku cesty uvědomit, že dozajista dříve či později přijdou těžké časy, ale že je také možné se na ně připravovat, abyste je zvládli. Nikdo nedokáže říci, co všechno vám život přinese. Můžete ale předvídat některé běžné události, které mohou v manželství způsobit stres a napětí. Pokud už spolu nějaký čas žijete, pravděpodobně je už nyní dokážete vycítit a třeba i pojmenovat. Zkuste si proto o nich promluvit. A zkuste si představit i možné budoucí konflikty nebo náročné situace, které by vás mohly potkat. Jak se s nimi vypořádáte každý sám za sebe i společně jako manželé?

V dobrém i ve zlém

Rodinné vztahy mohou do manželství přinášet velkou radost, ale někdy mohou být také náročné. Možná sňatkem získáváte nové příbuzné, s kterými si rozumíte tu lépe, tu hůř. Možná společný život v manželství některé zažité vazby na příbuzné, třeba rodiče, trochu promění. Pro mnoho manželství bude také důležitou otázkou možné založení rodiny, tedy příchod vlastních dětí – nebo naopak zjištění, že mít děti nebude tak jednoduché, jak jste třeba očekávali. To všechno jsou věci, které mohou způsobit napětí. Hovořili jste vzájemně o svých vlastních rodinách a příbuzných? Hovořili jste o tom, zda budete chtít zakládat vlastní rodinu a vychovávat děti?

V nemoci i ve zdraví

Jedna z věcí, kterým nikdo nedokáže poručit, je lidské zdraví. Změny ve zdravotním stavu mohou do vztahu přinést velikou zátěž. Může se stát, že je najednou někdo na čas, nebo trvale odkázán na péči svého partnera. A nemusí jít jen o vás samotné. Co se stane, když někdo z vašich rodičů nebo jiných členů širší rodiny bude potřebovat vaši podporu, pomoc a asistenci? Mluvili jste spolu někdy o těchto otázkách?

V bohatství i chudobě

Finanční starosti jsou v dnešním světě jedním z největších tlaků na každý lidský vztah. Finanční ocenění v zaměstnání, problematika důstojného bydlení, dluhy a závazky – to všechno jsou potenciální zdroje napětí a stresu pro vás i pro váš vztah. Do těchto úvah patří i otázky, jak naložit s nečekaně nabytým majetkem – je určitě velmi vzácné vyhrát v loterii, ale není zase tak vzácné například získat dědictví. Hovořili jste společně o nesení nákladů za chod domácnosti? O tom, co pokládáte za své vlastní a co chcete mít společné? A jak společně ponesete výrazný úspěch (nebo neúspěch) partnera v zaměstnání, nebo třeba i jeho ztrátu?

Odloučení a čas pro sebe

Některým párům se daří, když mají spoustu společných zájmů a tráví spolu každý volný okamžik. Jiné páry naopak ocení, že si každý z manželů udržuje svůj vlastní okruh přátel a aktivit, například prostřednictvím svých zájmů a koníčků. Kolik společného času je pro vás ta pravá míra? Shodujete se v tom vzájemně, nebo se v tomto ohledu vaše potřeby zcela nepřekrývají? Někdy se také může stát, že kvůli práci nebo jiným životním událostem

budete muset trávit delší čas odděleně. Dovedete si takovou situaci představit? Bylo by to pro vás těžké? Nebo by pro vás bylo naopak těžší velkou část soukromí ztratit, kdybyste spolu museli žít třeba na omezeném prostoru? Obojí se stává a obojí může být pro vztah náročné.

Odpuštění a poděkování

Čím blíží vám druhý člověk je, tím snadněji se vás může bolestivě dotknout. A také vy jeho. Během života v partnerství se vždy vyskytnou okamžiky, kdy můžeme být zklamáni a zraněni, někdy dokonce velmi bolestivě. Opuštění je jedním z nejtěžších úkolů v každém mezilidském vztahu a pro manželství to platí dvojnásob. Je to schopnost přenést se přes to, že nám bylo ublíženo, ale také schopnost přijmout pocit viny, že jsme ublížili tomu druhému. Někdy zvládnutí takového úkolu vyžaduje i pomoc někoho třetího, například manželského poradce nebo terapeuta. Jste připraveni a ochotni pracovat na překonávání vlastních zranění? A naopak, dokážete si vzájemně projevovat vděčnost za to dobré a krásné, co spolu prožíváte a co není samozřejmostí? Dokážete si vzájemně děkovat?

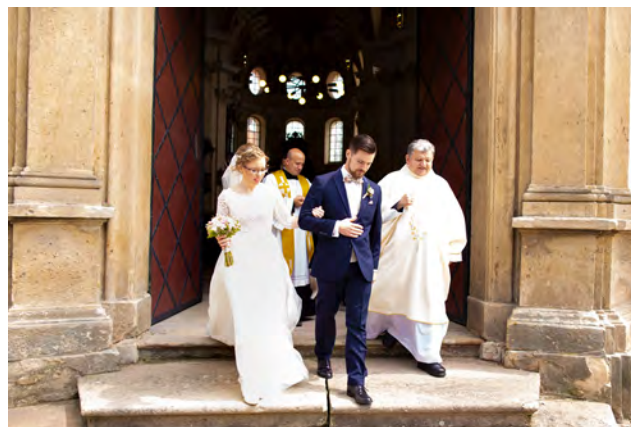
Jsme připraveni?

Ruku na srdce, něco takového, jako je připravenost na sto procent, vlastně ani neexistuje. Každé závažné rozhodnutí – a sňatek mezi taková rozhodnutí určitě patří – je tak trochu krokem do neznáma. Příprava, kterou zde spolu procházíme, vám má pomoci se ujistit, že tento krok opravdu chcete udělat. Nebojte se ale, když vás někdy přepadnou menší či větší pochybnosti. „Poslední list se třese na platanu, neboť on dobře ví, že co je bez chvění, není pevné,“ napsal kdysi básník Vladimír Holan. A i ono vykročení ke sňatku je takovým posledním listem – končí něco starého jenom proto, aby začalo něco nového, možná ještě krásnějšího. Vykročme tedy už k samotné přípravě onoho velkého dne.

Kde se budeme brát?

To je samozřejmě dost zásadní otázka – je nakonec potřeba mít ji vyřešenou už při zařizování papírů na matrice. Varianty jsou různé a odvíjí se pak od nich další detaily přípravy samotného obřadu. Někteří snoubenci jsou rádi za tradiční prostředí kostela, někteří raději volí obřad v přírodě nebo na nějakém historickém či zajímavém místě, ale jsou i takoví, kteří přijdou s nějakou hodně netradiční variantou...

Kostel je samozřejmě místo první volby pro církevní svatbu. Může to být náš farní chrám svatého Vavřince na Petříně, může to být zámecká kaple nebo třeba kostel, ke kterému

máte nějaký blízký osobní vztah. Pokud zvolíte variantu svatebního obřadu se mší (o tom si řekneme více v další části), měla by se svatba konat v kostele. Při organizaci svatby v „kostelní variantě“ je vždy zapotřebí dát pozor, komu příslušný kostel patří a kdo ho využívá. Pokud je to kostel starokatolické církve, není žádný problém – tam není třeba žádný zvláštní souhlas. Mnoho kostelů a kaplí po republice je v majetku města nebo obce a tam také obvykle nebývá problém domluvit se na tom, že do něj přijede duchovní provést obřad. Trochu komplikovanější to bývá v situaci, kdy jde o kostel, který patří nějaké jiné církvi. Pak je to na jednání s místním duchovním správcem příslušné církve. Je třeba říci, že ne vždy je takový duchovní nadšený z představy, že mu do jeho kostela přijede dělat obřad někdo od „konkurence“, ale nebojte se, ekumenické vztahy a vzájemná otevřenost mezi církvemi jsou dnes už poměrně daleko a často ani takové zapůjčení kostela není problém. Jen je samozřejmě zapotřebí vždy

respektovat případné podmínky a omezení, které si „domácí“ stanoví.

Svatba mimo kostel je také možná, ať už v sekulárních prostorách, nebo v přírodě. V drtivé většině případů to pak bude obřad beze mše. Je samozřejmě potřeba, aby to bylo místo

důstojné a svým uspořádáním vhodné, ale to dovedete jistě posoudit sami. Podstatné je, že pokud jde o soukromý objekt nebo pozemek, je třeba mít s konáním svatby souhlas majitele. Pokud je to veřejný prostor, například park nebo les, pak není třeba o souhlas se samotným obřadem zvlášť žádat. Zvláštní povolení by bylo potřeba jenom pro zábor pozemku, pokud by se na místě vztyčovaly nějaké konstrukce, stany, lavičky a podobně. A samozřejmě, pokud jste si našli nějaké krásné místo na svatbu, je dost pravděpodobné, že už ho našel i někdo před vámi a majitel nebo správce objektu bude nejlépe vědět, co všechno je zapotřebí pro svatbu prakticky zařídit.

Je samozřejmě možné, že majitel prostoru – ať už jiná církev, obec, nebo soukromník – bude chtít za svatbu zaplatit pronájem. Je vždy na vaší odpovědnosti tyto detaily vyjednat a zařídit. Pokud si pronajímatel klade nějaké zvláštní podmínky, které se týkají průběhu obřadu, určitě je dejte včas vědět oddávajícímu, aby s nimi počítal. Spousta krásných prostor pro svatbu je k dispozici bezúplatně, nebo jen za symbolický příspěvek, jiné naopak mohou vyjít pěkně drahé. Chce to trochu pátrání, ale i to může být docela zajímavé dobrodružství. A ještě na jednu věc pozor – oblíbené svatební lokace mají často zamluvené termíny dlouho dopředu, zvláště pokud chystáte svatbu na typický svatební den, tedy sobotu. Zažili jsme i případy, kdy se některé obzvlášť lukrativní prostory zamlouvaly třeba i dva roky dopředu – ale to už je skutečně extrém.

Kostel svatého Vavřince na Petříně

V našem farním kostele se svatby dělají velice běžně. Organizačně je to tu velice jednoduché a obvykle vám váš oddávající nebo ten, kdo vede přípravu, rovnou může říci, jestli je v ten či onen den v kostele volno. Pokud jde o velikost, v kostelních lavicích se pohodlně usadí přibližně 40 lidí, pokud se přidají dodatečné lavice, je možné kapacitu navýšit až na cca 60 sedících. Dohromady i se stojícími se do kostela vejde bez velkého mačkání asi 150 osob. Jsou zde varhany, ale i elektřina, která umožňuje připojení elektrických nástrojů nebo zařízení pro reprodukovanou hudbu. Pohoštění pro svatebčany je také možné udělat v parku před kostelem, pokud to

Pohoštění před kostelem

Kostel sv. Vavřince na Petříně – interiér

počasí dovolí – dokonce máme pro tyto účely v kostele několik rozkládacích stolů a lavic. Detaily vám samozřejmě rádi sdělíme a kostel si nejlépe prohlédnete, když se zastavíte na nedělní bohoslužbu od 10.30 hodin. Ke kostelu se normálně nedá jezdit auty, protože je v chráněném parku, ale pro účely svatby se jedno nebo dvě auta dají zařídit. Zbytek hostů může pakovat nejnázne u strahovských vysokoškolských kolejí, od kterých se ke kostelu dá dojít po rovině během pár minut.

Kostel sv. Vavřince na Petříně v Praze

Kdy se budeme brát?

Nejčastějším svatebním dnem je sobota. Tímto statistickým faktem se ale vůbec nemusíte nechat omezovat. Svatba se může konat kterýkoli den v týdnu a také v kteroukoli hodinu. V tomto ohledu se můžete řídit svými časovými možnostmi a také ohledem na své plánované svatební hosty. Jenom o jednu věc bychom vás chtěli poprosit – zkuste plánované datum dát

vědět oddávajícímu co nejdříve. Mohlo by se totiž stát, že si vše krásně naplánujete a oddávající vám pak řekne, že na onen den už má domluvenou jinou svatbu, nebo má další pracovní povinnosti. Dohodnout si datum je proto dobré úplně na začátku celé přípravy.

Lidové tradice mají bezpočet různých po-
uček, které dny a které měsíce se pro svatbu
hodí. Velké svatební náporů se vždycky konají
třeba i v dobře zapamatovatelná kulatá data

a letopočty – církevní i občanští oddávající by jistě mohli vyprávět, jaké fofry měli třeba 11. 11. 2011 nebo 20. 10. 2010. Z církevního hlediska na datu nebo dni v týdnu jako takovém opravdu nezáleží, většina oněch lidových tradic není nic jiného než pověřivost. Na jedinou věc je ale přece jen třeba dát pozor – obvykle není

Víte, že...?

V židovské tradici se má za to, že pro svatbu se obzvláště hodí úterý. Je to proto, že v Bibli ve zprávě o stvoření se o třetím dni (počítáno od soboty) dvakrát říká, že Hospodin viděl, že to, co stvořil, je dobré. Proto je podle této tradice úterý dvojnásob požehnaný den.

možné mít svatbu přímo o velkých církevních svátcích, protože v takovém případě má přednost „normální“ církevní provoz. Méně vhodné je také plánovat svatbu v postní době, tedy v období cca 40 dní před Velikonocemi, vysloveně nevhodné pro svatbu jsou zejména Popeleční středa a Velký pátek.

Sakristijní sarkasmus

I to nejkrásnější místo na svatbu může mít nečekaný háček. Jednou jsem oddával pár, který si pro svatbu vybral altán v Praze na Letné. Krásné místo! Co se však úplně nedomyslelo, byla skutečnost, že v tentýž den se v Praze konal pochod Prague Pride, který končil... no, právě na Letné. Svatba začala v situaci, kdy kolem panoval ještě normální líný sobotní poklid, ale nedostali jsme se ještě ani k prvnímu manželskému políbení a na místo dorazilo čelo průvodu ve vší své duhové parádě. Babičky a tetičky sice hleděly trochu vyjeveně, ale nakonec to celé dopadlo vlastně moc krásně – účastníci pochodu v tichu vyčkali, než bude obřad u konce, a pak sborově náležitě zajasali a zatleskali na počest novomanželům.

Počasí

„Poručíme větru, dešti,“ slibovali komunisté. A v církevních modlitebních knihách ze středověku se zase nacházejí spíš modlitby pro přivolání deště na úrodu než na jeho zahánění. Takže se zajištěním dobrého počasí vám bohužel žádný farář nepomůže. Je proto dobré mít v rukávu vždycky nějaký „plán B“, zejména pokud se má svatba konat pod širým nebem.

Hrozí-li podle předpovědi průtrž mračen, je dobré mít v záloze buď nějaký náhradní prostor pod střechou, stan nebo přístřešek, případně alespoň dostatek deštníků. Někdy je lepší chvíli počkat a obřad třeba o hodinku odložit, až se Boží dopuštění přežene. Na druhé straně ovšem správný ošlehaný oddávající není z cukru a oddá vás klidně i v dešti a bouři – jen protokol pak bude potřeba podepsat někde v suchu, aby se nerozmočil. Je také dobré počítat s teplotním

Sakristijní sarkasmus

V Panenském Týnci se nachází slavný nedostavěný gotický chrám, který je proslulý nejen jako místo, kde si dávají dostaveníčka nejružnější ezoterici a hledači tajemna, ale i jako vyhledávaná svatební lokalita. Jednou jsem tu oddával a zrovna na začátek svatby se přihnala pořádná průtrž mračen. Měli jsme od místního úřadu, který památku spravuje, vymezené relativně omezené časové okno, takže se nedalo počkat na lepší počasí a obřad proběhl v proudech deště. Všichni to nesli sportovně, jen pak na oslavě se ke mně přitočil jeden ze svatebčanů a prohodil: „Teda jako, pane faráři, kostel pěkný, to nemohu říct. Ale příště, prosím vás, raději i se střechou...“

komfortem během obřadu. Je jasné, že v létě bývá teplo a v zimě zima, ale hodí se mít na paměti, že třeba v kostelech bývá po většinu roku chladněji než venku. A jestli si něco nechcete odnést ze svatby, je to nachlazení...

Malá, nebo velká svatba?

Nejmenší možná svatba je o pěti lidech – snoubenci, dva svědkové a oddávající. Nebývá to časté, ale i to se stává. Velká svatba naopak může mít mnoho set hostů. Toto rozhodnutí je zcela a úplně na vás. Z hlediska oddávajícího není velikost svatby nijak rozhodující, pouze je dobré pamatovat na to, že někteří svatební hosté (zejména starší) mohou potřebovat místa k sezení – církevní obřad přece jen nějakou dobu trvá –, a pokud by svatba byla větší nebo se

Svatba může být i pořádně veliká

Víte, že...?

Bílá jako barva šatů pro nevěstu je relativně nový fenomén. Historicky nevěsty nosily různé barvy, a to včetně černé. Popularita bílé svatební róby přišla z viktoriánské Anglie. V roce 1840 se královna Viktorie vdávala v bílých šatech – ve své době to byl symbol luxusu, protože pokud se bílé šaty ušpinily, byly prakticky odepsané. Královnu začaly rychle napodobovat nevěsty z lepší společnosti, od nich tuto módu převzali měšťáci, a tak se postupně zvyk bílých svatebních šatů rozšířil po celém světě. Někdy se sice říká, že bílá svatební róba má symbolizovat čistotu a panenství, ale to tak nemusí nutně být. V církevní tradici je s Pannou Marií, a tedy i s panenstvím jako takovým, asociovaná spíš světlemodrá barva. Navíc tato symbolika v dnešní době už při svatbách nehraje prakticky žádnou roli.

konala v akusticky méně příznivém prostředí, je někdy zapotřebí zajistit ozvučení. Na druhé straně nejeden duchovní disponuje zvukným hlasem, takže často nebudou mikrofony zapotřebí. Pokud byste měli pochybnosti, samozřejmě se zeptejte. Pozor také na otázku příjezdu svatebních hostů nebo techniky pro hudebníky, zvukaře a podobně – některá oblíbená svatební místa jsou v obtížněji dostupných lokalitách.

Svatební šaty královny Viktorie

Hudba při obřadu

Co je užitečné mít rozmyšlené předem, je také otázka hudebního doprovodu obřadu. Ten samozřejmě není povinný, ale často si ho snoubenci přejí. Je možné mít hudbu jak živou, tak reprodukovanou, případně kombinaci obojího. Pokud se svatba koná v kostele, mohou být k dispozici varhany (u nás na Petříně je máme).

Svatba v kostele pro začátečníky a mírně pokročilé

Jinak je ale variant hudebního doprovodu tolik, kolik je hudebních vkusů a chutí – pěvecký sbor, klávesy a zpěv nebo kytara jsou asi nejčastější varianty. Ale zažili jsme i leccos jiného, od harfy přes japonskou flétnu šakuhači až po dudy nebo fujaru a vozembouch!

V případě reprodukováné hudby je samozřejmě pestrost ještě větší. Hudba může provázet nástup svatebčanů, ženicha a nevěsty, může znít po skončení obřadu, ale různé hudební vstupy jsou možné i v rámci obřadu samotného.

Až ho za chvíli budeme procházet bod po bodu, bude to na příslušných místech zmíněno. Je dobré počítat s tím, že čím více hudby v rámci obřadu zazní, tím bude celý obřad delší. To samozřejmě nijak nevádí, ale je dobré myslet na to, aby například starší lidé měli možnost se posadit. Repertoár je relativně volný. Opravdu nemusí jít jenom o zbožné písně – pokud nutně potřebujete nechat si při svatbě zahrát *Highway to Hell*, oddávající to asi snese, i když by možná spíš preferoval *Stairway to Heaven*. Jenom pozor na situaci, kdy se svatba koná ve vypůjčených prostorách, zejména v cizím kostele – tam mohou nějaká omezení na vhodnou a nevhodnou hudbu nastat.

Pokud jsou vaši svatební hosté církevně „odchovaní“ nebo hudebně zdatní, je zde samozřejmě i varianta zařadit do svatebního obřadu lidový zpěv – tedy zpěv celého shromáždění, nejčastěji za doprovodu varhan v kostele. Je to trochu riskantní volba, protože opravdu vyžaduje, aby lidé zpívali, jinak je z toho takové rozpačité polohlasné pobrukování. Pokud se to ale podaří, pak to je prvek, který vytváří opravdu krásnou atmosféru a pocit vzájemného propojení všech, kteří společně slaví bohoslužbu se svatebním obřadem.

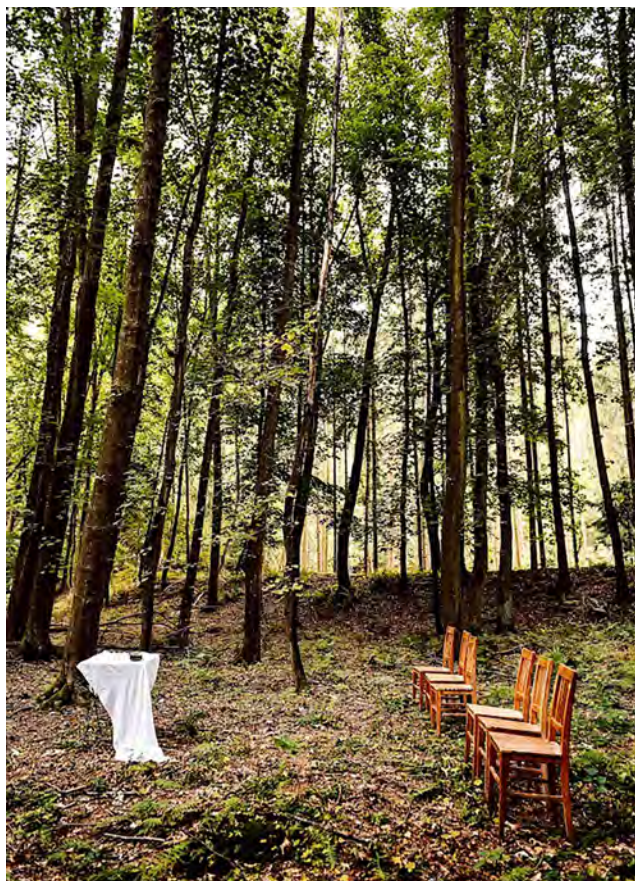
Co je potřeba na místě?

Pokud je svatba v kostele, obvykle není třeba nic zvláštního zařizovat. Kostely mají lavice, čtecí pultíky (ambony), oltář a všechno ostatní

Písně ke svatebnímu obřadu

Pokud byste se rozhodli pro lidový zpěv při bohoslužbě, je třeba vybrat vhodnou píseň nebo písně. Dobře se z našeho starokatolického zpěvníku hodí známé nápěvy jako *Jezu Kriste, štědrý kněže* (SKK 509) nebo *Jeden Pán, jedna víra* (SKK 638), i když nemají přímou vazbu na svatební obřad. S tematikou života v dobrém i ve zlém, která je součástí svatebních slibů, se pojí píseň *Tvůrce mocný* (SKK 679). Pro obřady v anglikánském ritu máme ve zpěvníku píseň *Love Divine, All Loves Excelling* (SKK 695). Je samozřejmě možné sáhnout i do jiných zpěvníků. Římskokatolický kancionál obsahuje svatební píseň *O hojné požehnání* (Kanc. 916), evangelický zpěvník přináší píseň *Jak dobré je žít, Pane, z tvého slova* (EZ 541), obě jsou ale textově i myšlenkově poměrně archaické. Luterský zpěvník ECAV má ke svatbě například pěknou píseň *Dva lidé stojí před tebou* (HP 334) na dosti známou melodii. Z tradičního českého repertoáru lze pak ještě zmínit například Michnovu píseň *Nebeští kavalérové*. Nejsnazší cesta, jak lidový zpěv usnadnit, je udělat svatebním hostům brožurky s notami a texty písní. S tím vám rád pomůže oddávající.

potřebné zařízení, a ještě k tomu vypadají dostatečně okrasně. Pokud chcete mít svatbu mimo kostel, je dobré se zamyslet nad tím, co budete chtít mít na místě za inventář. Je možné postavit stůl přikrytý bílou látkou – není to sice oltář, ale trochu ho to supluje, a navíc se hodí na podepisování protokolů a odkládání drobností, jako je třeba tácek s prstýnky. Někdy se staví i různé okrasné dekorace, jako je květinová brána, květinová výzdoba a podobně. Je také dobré myslet

...aneb Příručka pro páry, které uvažují o církevním sňatku

Sakristijní sarkasmus

V jednom nejmenovaném pražském kostele hrával postarší a velmi staromódní varhaník. Svatba byla katolická a se vši parádou. Pár dní před svatbou varhaníkovi jeden ze svědků přinesl noty, že by si velmi přáli, aby tato skladba zazněla na nástup nevěsty. Varhaník, který byl zvyklý hrát Bacha, Mendelssohna, Widora a podobné klasické kusy, na noty chvíli hleděl, pobrukoval si melodii a mumlal: „Tohle jsem ještě nikdy nehrál, vůbec to neznám, ale nezní to špatně, takové důrazné... dobrá, to nacvičím...“ A jak řekl, tak učinil. A tak se stalo, že v okamžiku, kdy v novogotickém portálu chrámu stanula nevěsta v šatech s vlečkou, začal se od varhan linout... Imperiální pochod z *Hvězdných válek*!

na místa k sezení, zejména pokud máte v příbuzenstvu nebo mezi hosty starší lidi. Obřad sám trvá podle okolností obvykle něco mezi 30–45 minutami, takže není problém ho „ustát“, ale někdy jsou místa k sezení vhodná. Vždy ale záleží na místních možnostech. Pokud by to bylo nutné, je možné svatbu udělat i bez jakéhokoli vybavení, jen s tím, co si oddávající přinese. Při rozhodování o této otázce je někdy dobré poradit se i s fotografem nebo fotografkou, co bude na snímcích vypadat dobře.

Příprava obřadu

Nyní přichází na řadu samotný obřad a jeho příprava. Církevní svatba má poměrně přesně danou strukturu, to ale neznamená, že by se obřad nemohl na různých místech přizpůsobit okolnostem a přáním snoubenců. Nyní si projdeme jednotlivé části obřadu a volby, které při tom budete muset ve spolupráci s duchovním, který vás připravuje, učinit.

První a zásadní volba bude, jestli budete mít obřad se mší, nebo beze mše. Mše svatá nebo též eucharistie či eucharistická slavnost je základní křesťanská bohoslužba, která se slaví každou neděli a jejíž nejdůležitější součástí je svaté přijímání. U svatby se mší jsou tedy v obřadu dva pomyslné vrcholy – svatební obřad samotný a pak právě svaté přijímání, které přijímají snoubenci a spolu s nimi celé slavící společenství. Protože ke svatému přijímání přistupují pouze lidé věřící a pokřtění, je tato varianta určena především pro svatby, které se konají přímo v kostele a kde jsou oba snoubenci křesťané, případně je věřící podstatná část jejich příbuzenstva. V takovém případě má tato varianta určitě smysl a je i velmi

tradiční – jednota společenství přijímajících u Kristova oltáře je tady obrazem a symbolem jednoty mezi manžely. Pokud by naopak jeden ze snoubenců nechtěl nebo nemohl k přijímání přistupovat, bude lepší volit variantu beze mše, protože v takovém případě by se tato silná symbolika vyzněla do prázdna.

Svatba beze mše má jenom jeden vrchol – samotný svatební obřad. To je také dnes nejčastější forma, zejména u smíšených sňatků nebo tehdy, když je větší část příbuzenstva nebo svatebních hostů nepokřtěných. Hodí se také mnohem víc ke slavení mimo kostel, například v přírodě, kde by slavení eucharistie bylo trochu komplikované. Pokud každopádně máte pochybnosti o tom, jestli chcete obřad se mší, nebo beze mše, prostě se poraďte s farářem.

Víte, že...?

Ve starokatolické církvi mohou k přijímání přistupovat všichni, kdo jsou pokřtění, věří, že eucharistie je skutečně Tělem a Krví Krista, a litovali svých hříchů, bez ohledu na svou církevní příslušnost. Tedy i věřící z jiných církví, než je ta naše, mohou – pokud chtějí – jít při svatbě se mší ke svatému přijímání. A i člověk nepokřtěný, nebo ten, který nechce nebo nemůže přijímat, si může během přijímání dojít pro požehnání.

Jak je to s cizími jazyky?

Může se stát, že jeden ze snoubenců, členové rodiny nebo třeba určitá část přátel jsou cizinci, kteří nehovoří česky. V takovém případě dává smysl, aby část obřadu byla v jiném než českém jazyce, aby mohli rozumět alespoň něčemu. Obvyklá možnost je mít třeba biblická čtení v jiných jazycích (buď se přečte totéž čtení dvakrát, nebo je jedno v jednom jazyce a druhé v druhém), nicméně pokud by to bylo z nějakého důvodu potřebné, mohou být v cizím jazyce i další části obřadu. Záleží to samozřejmě vždy na domluvě s oddávajícím a také na jeho jazykových kompetencích. Teoreticky by samozřejmě bylo možné udělat svatbu i v tradičním liturgickém jazyce západní církve, tedy v latině. Ale tomu by pro změnu nerozuměl asi vůbec nikdo.

Víte, že...?

Dosavadní rekord naší farnosti byla čtyřjazyčná svatba. Snoubenci, rodiny a přátelé byli z celého světa a bylo zapotřebí poskládat bohoslužbu z českých, anglických, německých a francouzských částí tak, aby člověk, který rozumí jenom jednomu z těch jazyků, z obřadu něco měl a ten, kdo rozumí několika nebo všem, se při tom neukousal nudou a zároveň aby celý obřad neměl tři hodiny. Takže i to se dá...

Zkouška je užitečná, ale nebývá nutná

Potřebujeme zkoušku?

Lidé od divadla to dobře znají – před premiérou se dělá generálka. Když se chystají velké bohoslužby, i duchovní a ministranti cvičí předem. Je potřeba nacvičovat svatbu? To hodně záleží na tom, jak ji ceremoniálně pojmete. Většina svateb se obejde bez zkoušky, ale pokud máte v úmyslu mít obřad velmi ceremoniální, nebo jsou zde nějaké organizačně náročné prvky, možná stojí za to se nad zkouškou zamyslet. V takovém případě je zapotřebí s oddávajícím i s ostatními účinkujícími (zpěváci, lektoři, svědkové apod.) domluvit termín zkoušky. Ta může být v den samotného obřadu třeba několik hodin před ním, nebo i jiný den, podle možností a okolností. Pokud ale při svatbě nebudete dělat nějaké velké manévry, nemusíte se bát... zkouška skutečně většinou nutná není. Stačí obřad předem dobře naplánovat „na papíře“ a do toho se teď přesně pustíme.

Příchod ženicha a nevěsty

Lidová tradice tomuto okamžiku přikládá velkou důležitost. Podle různých zvyklostí nesmí ženich nevěstu před svatbou vidět a podobně. Z církevního hlediska to jsou pověry, které mohou snoubenci dodržovat, pokud sami chtějí, ale určitě to po nich nikdo nebude vyžadovat – nebo alespoň farář určitě ne.

Ve skutečnosti je variant nástupu velké množství. Úplně nejklasičtější (a popravdě

trochu patriarchální) je varianta, kdy k oltáři nebo k místu obřadu přichází nejprve ženich, vedený svou maminkou a/nebo doprovázený svým nejlepším přítelem (anglicky se mu říká „best man“, tedy „nejlepší chlapík“) a zde vyčkává, až otec nevěsty přivede jeho nastávající a předá mu ji. Je to trochu relikt doby, kdy se svatba domlouvala mezi ženichem a pantátou a panna nevěsta k tomu neměla moc co říct. To tak dnes už samozřejmě není a tomu, že otec vede nevěstu k oltáři, už tento význam dávat

nechceme a nemusíme. Pro řadu lidí ale tento prvek v obřadu zůstává krásnou tradicí a vyjádřením blízkosti v rámci rodiny.

Tradice ale samozřejmě není žádné dogma. Někdy ženich nebo nevěsta raději přicházejí sami, než aby se nechali vést. Někdy je přivádí jiný rodinný příslušník, svědek, blízký přítel nebo je třeba doprovází celá suita přátel – družbů a družiček. Těch variant je opravdu celá řada. A je to něco, co je úplně na vás. Oddávající vám do toho nebude mluvit (i když poradit samozřejmě může).

Ve většině případů se sám oddávající totiž na scéně objeví až v okamžiku, kdy už před oltářem stojí jak ženich, tak nevěsta – a jak se tam dostali, to v takovém případě není tak úplně jeho starost. Jinak tomu může být pouze při velmi slavnostní svatbě v kostele. V takovém případě může totiž kněz s ministranty a s další asistencí vítat nevěstu a ženicha už před branami kostela (ve starověku se totiž svatební obřad odehrával tam) a následně vstupovat v liturgickém průvodu do kostela – a za ním

pak jde ženich, další svatebčané a nevěsta už jako obvykle.

Na příchod svatebčanů může hrát hudba, stejně tak na příchod ženicha. Často se zvláštní skladba zařazuje na příchod nevěsty. Pokud je při svatbě k dispozici třeba jen jedna nebo dvě hudební skladby, na příchod je ideální alespoň jednu použít.

Co dělá při obřadu svědek?

Jeden starý vtip říká, že dává dobrý pozor, aby to pak mohl dosvědčit, až tomu za pár let nikdo nebude chtít věřit. To je samozřejmě docela hloupý vtip, my věříme, že naopak bude každý sňatek zářit přirozenou radostí i za mnoho let – nicméně pokud jde o roli svědka, je ten vtip po věčné stránce docela trefný. Zákon žádá pouze tolik, aby svědkové byli dva. Neurčuje dokonce ani to, že by jeden měl být za ženicha a jeden za nevěstu, to je jen lidová tradice. Prostě dva zletilí a svéprávní lidé, kteří mají doklady tožnosti, musí u svatby být přítomni a stvrdit

Víte, že...?

To, že žena tradičně kráčí po pravém boku muže, bylo historicky dáno i praktickými ohledy. Muž byl totiž často v uniformě a na levém boku nosil šavli, která by mohla ženě při chůzi nepříjemně překážet.

Pro milovníky protokolu

Pokud byste chtěli nástup ženicha a nevěsty podle té nejformálnější dvorské etikety, ta nejtradičnější dnes ještě použitelná forma vypadá asi takto:

1) Nejprve přichází svatební hosté a tvoří špalír, případně obsazují lavice v kostele, rodina ženicha nalevo, rodina nevěsty napravo (vše v pohledu směrem k oltáři).

2) Přichází ženich, doprovázený po pravici svou matkou.

3) Přichází otec ženicha, který po své pravé ruce vede matku nevěsty, a jdou se usadit.

4) Třetí dvojice jsou svědkové – svědkyně jde po pravici. Pokud jsou oba svědkové stejného pohlaví, jde nalevo svědek ženicha a napravo svědek nevěsty.

5) Přicházejí družičky a případně i družbové ve dvojicích – buď nejprve družbové a pak družičky, nebo se vzájemně vedou ve smíšených párech, s družičkami po pravici.

6) Jako poslední přichází nevěsta, kterou vede její otec. Nevěsta jde netypicky na levé straně. Někdo říká, že je to proto, že jako dosud neprovdaná má méně čestnou pozici než její pan otec. Praktici ovšem říkají, že v této pozici ji otec může přivést před oltář k ženichovi na tu správnou (tedy pravou) stranu, jít si sednout na své místo a nemusí obcházet vlečku ani ji nepošlape.

7) Před oltářem stojí každopádně ve výsledku ženich nalevo a nevěsta napravo.

svými podpisy do protokolu, že to byla opravdu svatba. Pokud by z jakéhokoli důvodu vyvstala pochybnost o tom, že se sňatek skutečně stal, měli by svědkové povinnost to dosvědčit u soudu. Všechny ostatní role a úkoly svědka jsou dané už jen tradicí. Svědek může být tím, kdo čte biblické čtení nebo přímluvy (ale nemusí), může přinášet prsteny a může při obřadu stát nebo sedět novomanželům nablízku jako jejich podpora.

Začátek bohoslužby

Všichni v pořádku nastoupili, ženich a nevěsta stojí před oltářem – ať už skutečným, nebo pomyslným – a duchovní začíná bohoslužbu. Jako většina křesťanských bohoslužeb začíná i svatba trojičním pozdravem. To mohou být slova „Ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“ nebo „Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Otcova a společenství svatého Ducha ať je s vámi se všemi“

a podobně. Není to nějaká zaklínací formule, je to vyjádření toho, že celebrant zde nejedná jen sám za sebe, ale za celou církev s velkým C, která je zakořeněna v trojjediném Bohu, Otci, Synu a Duchu svatém. Po tomto liturgickém zahájení následuje většinou úvod, kde celebrant uvítá shromážděné svatebčany a uvede všechny do slavení bohoslužby. Zejména pokud je obřad v kostele, může následovat zpěv nebo volání *Kyrie, eleison* (Pane, smiluj se) a případně i slavnostní zpěv *Gloria* (Sláva na výsostech Bohu). U svateb mimo kostel se tyto části obvykle vynechávají. Úvodní část pak končí modlitbou oddávajícího. Po ní pak následují biblická čtení, u kterých se na chvíli zastavíme podrobněji.

Biblická čtení

Protože svatba je vlastně bohoslužba – ať už je se mší, nebo beze mše –, vždycky při ní zaznívají biblická čtení. Je to jedno z míst, které je variabilní a které je také tak trochu úkolem pro snoubence v rámci přípravy. Měli by si totiž

sami vybrat, jaké čtení z Bible na svatbě budou mít. Obecně platí, že nejméně musí být jedno a nejvýše bývají tři. Čtení mohou být vzata z evangelií, z jiných částí Nového zákona nebo ze Starého zákona. Evangelní čtení je povinné, takže pokud bude při svatbě čteno pouze jedno, mělo by být právě z evangelií. Nejčastější používaná varianta jsou dvě biblická čtení, přičemž první může být ze Starého zákona nebo z Nového zákona. Přehled všech možností je zde:

- Pouze evangelium – nejstručnější a nejkratší, ne moc obvyklá varianta.
- Čtení ze Starého zákona + evangelium – Starý zákon nabízí mnoho zajímavých a poetických textů, někdy ale obtížněji srozumitelných.
- Čtení z Nového zákona (z epištol nebo ze Zjevení) + evangelium – novozákonní epištolý přinášejí ty nejznámější biblické texty o lásce.
- Čtení ze Starého zákona + čtení z Nového zákona + evangelium – plný program, je možnost vybrat širší škálu textů, které hovoří o různých tématech, pro lidi neuvyklé církevnímu provozu může být ale trochu dlouhé.

Na konci této knížky najdete seznam nejčastěji používaných biblických čtení, která se při svatbách používají. Vaším úkolem v rámci přípravy bude, vzít si do ruky buď tento seznam, nebo ještě lépe přímo Bibli (pokud ji nemáte, oddávající vám ji jistě rád zapůjčí) a pečlivě si přečíst navrhovaná čtení. Pokud budete chtít, můžete se o nich v rámci přípravy pobavit s oddávajícím nebo s tím, kdo přípravu vede. A na základě toho, která biblická čtení

vás nejvíc osloví a která nejvíce promlouvají k vaší situaci, se rozhodnete, kolik biblických čtení při obřadu zazní a jaká to budou. Samozřejmě se výčtem těch nejobvyklejších čtení nemusíte omezovat. Pokud Bibli pravidelně čtete a máte nějaký oblíbený úryvek, nebo třeba pokud je nějaká biblická pasáž nebo biblický příběh, ke kterému máte osobní vztah, pak je jenom dobře a správně, pokud při svatbě zazní právě takový text.

Sakristijní sarkasmus

S volbou biblických čtení opatrně. Také se mi už stalo, že snoubenci, moji dobří přátelé, přišli s tím, že by na jejich svatbě mělo zaznít čtení z Písně písní 4,1a.5-7, které zní: „Jak jsi krásná, přítelkyně moje, jak jsi krásná. Dva prsy tvé jsou jak dva koloušci, dvojčátka gazelí, která se v liliích pasou. Než zavane den a stíny dají se v běh, vydám se k myrhové hoře, k pahorku kadidlovému. Celá jsi krásná, přítelkyně moje, poskvrny na tobě není.“ A náramně se těšili, jak se bude pan farář červenat. Inu, přepočítali se. Pan farář nejenže se nečervenat, ale celé kázání si napsal velmi adresně právě na tenhle úryvek. Takže se nakonec červenali oni...

Při obřadu čte evangelium vždy oddávající (popřípadě jáhen či jáhenka, pokud při obřadu asistuje). Ostatní čtení ze Starého nebo Nového zákona může číst někdo ze svatebních hostů. Bývá to velmi pěkná role, kterou můžete svěřit někomu, kdo je vám blízký, případně někomu, kdo je z vašeho příbuzenstva nebo z přátel věřící a bude to považovat za čest. Je také dobré vybrat někoho, kdo umí dobře a srozumitelně předčítat a kdo si text, pokud možno, předem připraví. Jsou-li tři čtení, mohou být taková lektori dva – jeden na starozákonní a jeden na novozákonní čtení.

Zpěv mezi čteními a zpěv před evangeliem

V klasické struktuře bohoslužby, která má tři biblická čtení, se mezi prvním a druhým čtením nachází zpěv mezi čteními a mezi druhým čtením a evangeliem zpěv před evangeliem. Zpěv mezi čteními je nejčastěji vzat z některého z žalmů a zpěv před evangeliem se skládá z volání aleluja a biblického verše. V této plně bohoslužebné podobě se tyto zpěvy nejčastěji objeví na svatbě, která se odehrává v kostele a kde je k dispozici kostelní zpěvák (kantor) a doprovod, například na varhany. Pro ostatní případy platí, že mezi biblickými čteními může být nějaký hudební vstup. Není ale samozřejmě povinný. Pokud máte připraveno více živých nebo reprodukováných hudebních kusů, zde je možnost jejich využití. Hudba nebo zpěv také vhodně oddělí jedno čtení od druhého, takže je lidé budou moci lépe vnímat.

Kázání

Po čtení evangelia následuje promluva oddávajícího. Ta nebývá příliš dlouhá a většinou se obrací v první řadě k oběma snoubencům. I to je totiž důvod toho, proč před svatbou probíhá příprava – oddávající chce poznat oba snoubence a jejich životní příběh, aby k nim ve své promluvě mohl mluvit osobněji. Svatební kázání nemá být nějaký univerzální prefabrikát stažený z internetu. Má to být něco, co se osobně dotkne snoubenců a co vychází z biblických textů, které si pro svou svatbu vybrali. Nebojte se proto s oddávajícím sdílet svoje pocity a svoje chápání a pojetí víry, lásky a naděje do budoucna. Kázání nemá být něco, co si odtrpíte v polospánku a co projde jedním uchem tam a druhým ven. Naopak, má k vám promlouvat velmi osobně a připravit vás na velký krok, který bezprostředně po něm bude následovat.

Po kázání je možné zařadit chvíli ticha na rozjímání, nebo další hudební vstup.

Záludné otázky

A teď to tedy přichází! Samotný svatební obřad. Na jeho začátku vás oddávající oslovuje jmény a ptá se vás na otázky, které je radno zodpovídat pozitivně! Ve standardním svatebním obřadu zní tyto otázky následovně:

[JMÉNA], rozhodli jste se uzavřít manželství. Ptám se vás před Bohem a před církví: je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné?

Chcete si slíbit lásku, úctu a věrnost: Ptám se vás před Bohem a před církví: zavazujete se k tomu opravdu na celý život?

Podle konkrétní situace se může formulace drobně lišit, ale podstata otázek zůstává totožná. Odpovídá se na ně buď prostě „ano“, nebo „ano, s pomocí Boží“. Následně se oddávající

ptá i všech přítomných, jestli jsou připraveni vás na vaší společné cestě doprovázet a pomáhat vám. Dobře si to jejich „ano“ v tento moment zapamatujte, a až budete potřebovat pomoc, můžete jim ho připomenout. V okamžiku, kdy jsou tyto otázky zodpovězeny, přichází první vrchol svatebního obřadu a tím jsou vzájemné sliby.

Dokud nás smrt nerozdělí...

Při slibech se snoubenci druží za ruku nebo za ruce, oslovují se jménem a slibují si... inu, to, co si chtějí slíbit. Není nijak závazně stanoveno, kdo začíná. Tradičně to byl ženich, který jako první sliboval svou lásku a věrnost nevěstě, která na to stejným způsobem odpovídala, ale pořadí může být i naopak. Církevní obřad má dvě varianty „standardního“ slibu, který je možné použít nebo vzít jako vzor a inspiraci. Tyto dvě varianty zní takto:

Já, [JMÉNO], odevzdávám se tobě, [JMÉNO], a přijímám tě za manželku/manžela. Slibuji, že ti zachovám lásku, úctu a věrnost, že tě nikdy neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti. (K tomu ať mi pomáhá Bůh. Amen.)

nebo:

Já, [JMÉNO], odevzdávám se tobě, [JMÉNO], a přijímám tě za svou manželku / svého manžela. Slibuji ti věrnost v časech dobrých i zlých, ve zdraví i nemoci, v hojnosti i nedostatku. Chci tě milovat a ctít po celý svůj život, dokud nás smrt nerozdělí. (K tomu ať mi pomáhá Bůh. Amen.)

Pokud jedna z těchto dvou variant vystihuje to, co si chcete vzájemně slíbit, můžete ji použít. Někdy si ale snoubenci chtějí sliby upravit trochu podle svého vlastního citění. Je to možné – konečně, toto je ten nejosobnější moment celého svatebního obřadu, takže sliby, které si říkáte

Sakristijní sarkasmus

„Slibujete si lásku, úctu a věrnost?“

„Ano!“

„Ano!“

„Slibujete si, že spolu vytrváte v dobrém i ve zlém a že se nikdy neopustíte?“

„Ano!“

„Ano!“

„Slibujete si, že když máte chuť na hranolky, objednáte si svoje hranolky a nebudete říkat, že nechcete hranolky, abyste pak sežrali druhému půlku hranolek?“

„Eee... kdo psal ty sliby...?“

„PROSTĚ ŘEKNI ANO!“

vzájemně do očí, by měly být opravdu „vaše“. V případě vlastní tvorby slibů bývá jen dobrým zvykem držet se alespoň trochu podobné struktury, jakou mají oba vzory, a také nemít slib příliš dlouhý a mnohomluvný. Méně je někdy více. Ono i těch pár slov je úkol na celý život...

Sliby není třeba učit se nazpaměť, i když možné (a krásné) to samozřejmě je. Oddávající má obvykle po ruce „tahák“ se zněním slibů, který vám ve vhodný moment nabídne. Protože i když se člověk v dobré víře slib naučí z paměti, může být v ten konkrétní moment přemožen nával emocií, nebo může mít ze stresu prostě úplně pochopitelné a nijak vzácné „okénko“. Je určitě lepší slib přečíst z papírku než se při něm zakotkat a lovit z paměti. Pokud máte sli-

by vlastní, je proto také dobré je oddávajícímu poslat předem, aby mohl onen „tahák“ včas vyrobit.

Potvrzení a požehnání

Oddávající následně jménem církve (a také jménem státu) potvrzuje, že jste platně uzavřeli manželství. Následně tomuto svazku žehná žehnací modlitbou, v které prosí Boha, aby novomanžele posiloval v jejich odhodlání žít v jednotě a aby rozmnožoval jejich lásku. Na tuto modlitbu společně odpovídáte: „Amen!“ (Což je mimochodem staré hebrejské slovo, které doslova znamená: „Tak se staň!“)

V křesťanské tradici je často zvykem, že Boží požehnání, které je z principu neviditelné, je doprovázeno nějakým viditelným znamením. V případě sňatku je takovým viditelným znamením prsten. Dnes je obvyklé, že si prsteny vyměňují oba novomanželé. V minulosti (a sporadicky i dnes) někdy dával prsten pouze ženich nevěstě. Prsteny bývají během obřadu uloženy na straně, nebo je drží určený svatebčan – svědek, někdo z družbů nebo družiček nebo třeba některé z dětí – a na výzvu oddávajícího je v ten správný moment přinese.

Při předávání prstenů se opět novomanželé oslovují jménem a říkají si:

[JMÉNO], přijmi tento prsten a nos ho jako znamení lásky a věrnosti.

Po výměně prstenů může podle tradice následovat první manželské políbení. To není žádná pevná a povinná součást liturgie, ale je to dost pevně zakořeněná tradice, kterou mají v oblibě zejména svatební fotografové. Z toho důvodu se obvykle předpokládá, že se v obřadu bude nacházet. Pokud byste z jakéhokoli důvodu raději toto veřejné políbení vynechali, stačí říci a z obřadu vypadne. Naopak pokud by

„líbačka“ měla být extenzivnější a důkladnější, lze ji doprovodit i hudebním vstupem...

Přímluvy a závěr

Po výměně prstenů následuje část bohoslužby, které se říká přímluvy nebo přímluvné modlitby. Jsou to krátké modlitby, prosby k Bohu,

Sakristijní sarkasmus

Lidé jsou různí – někdo se sliby i slova při výměně prstenů perfektně naučí z paměti, někdo se na to vybodne. Jednou jsem oddával kamaráda a byl jsem si stoprocentně jistý, že to u něj tím druhým způsobem dopadne. Tak jsem mu slíbil, že budu mít v rukávu lísteček s tahákem. Když přišlo na výměnu prstenů, jal se po mně loupat očima, ať vytasím lísteček. S klidnou tváří jsem mu ho strčil pod nos opačnou stranou a on se v ten moment zlomil v pase smíchy. Na téhle straně lístečku totiž stálo: „Jeden prsten vládne všem, jeden jim všem káže...“

zejména za novomanžele, ale také za to, aby láska lidí proměnila tento svět. Existuje standardní text svatebních přímluv, ale pokud mají novomanželé na srdci něco, za co by se chtěli zvlášť

modlit a přimlouvat, je velmi snadno možné to do přímluv doplnit.

Přímluvy jsou také mimo biblická čtení druhou příležitostí, jak aktivně zapojit někoho ze

Historie svatebního prstenu

Tradice svatebních prstenů je velice stará a sahá až do starověkého Říma. Význam se ale v různých dobách a na různých místech lišil. Podle starých anglických zvyklostí spolu s prstenem předával ženich nevěstě také měšec se zlatými nebo stříbrnými mincemi, které se staly jejím majetkem. Naopak v germánské tradici dával ženich prsten výměnou za věno, které dostával od otce nevěsty. Spojitost s majetkem je také důvod, proč dodnes bývá zvykem, že tyto prsteny jsou zhotovovány z drahých kovů. Skutečnost, že si prsteny vyměňují obě strany vzájemně, je v dějinách relativně nová, ale dobře odpovídá dnešnímu pojetí manželství, které se zbavilo nerovnosti mezi mužem a ženou.

svatebčanů. Přímluvy uvádí a zakončuje oddávající, ale samotné texty těch krátkých modliteb či proseb může předčítat kdokoli – opět je to role, která se dobře hodí pro některého věřícího svatebčana, který to bude považovat za čest. Na přímluvy společně odpovídáme: „Prosíme tě, vyslyš nás.“ Přímluvy mohou být zakončeny společnou modlitbou Otčenáš, která má sama podobu několika přímluv a proseb. Zejména pokud máte mezi svatebními hosty výraznější část věřících, je to hezká příležitost, kdy se můžeme modlit na známá slova všichni společně. Po přímluvách pak už následuje jenom závěrečná modlitba, požehnání a po něm obřad končí.

Svatba se svatým přijímáním se obvykle koná v kostele

Eucharistické obřady

Pokud je obřad se mší, je mezi přímluvami a závěrečnou modlitbou vložena samotná eucharistická část. Ta má stejnou podobu jako při normální nedělní bohoslužbě, tedy začíná přinášením darů k oltáři, pokračuje modlitbou nad dary, prefací, po které se zpívá zpěv *Sanctus* (Svatý, svatý) a pak následuje samotná eucharistická modlitba (*anafora*). Ústřední částí eucharistické modlitby jsou Kristova vlastní slova

„Toto je moje tělo... toto je kalich mé krve...“ a vyzvání Ducha svatého. Po eucharistické modlitbě může následovat Otčenáš (pokud nebyl už dříve), pozdravení pokoje a zpěv *Agnus Dei* (Beránku Boží). Tato část pak přechází do vlastního přijímání, kdy věřící přijímají chléb a víno jako Kristovo tělo a Kristovu krev. Po přijímání následuje závěrečná modlitba a dál se pokračuje jako u obřadu beze mše.

Byrokratické okénko

Jak jsme si říkali už na začátku, o svatbě se porizuje záznam do svatebního protokolu. Ten je také potřeba podepsat. V zásadě existují dvě možnosti – buď se tak stane v rámci svatebního obřadu mezi závěrečnou modlitbou a požehnáním, nebo se tak stane až po požehnání, gratulacích a dalších ceremoniálnostech někde stranou dění. Obě varianty mají svá pro a proti. Podpis v rámci obřadu trochu rozhazuje jeho kontinuitu a dynamiku – je to takový úřední úkon vložený do náboženské ceremonie. Na druhé straně fotografové mají scény z podepisování velmi rádi, a pokud je svatba svým vyzněním spíše „civilnější“, může to působit dobře. Podpis až po obřadu někde stranou (v sakristii, na hostině) má tu výhodu, že nemíchá dvě různé věci dohromady, ale zároveň se při něm trochu riskuje to, že po dlouhých gratulacích nevěsta s ženichem zmizí někde s fotografem, část lidí se rozuteče vyhledávat nějakou libou

konzumaci a může pak být problém sehnat všechny čtyři potřebné jedince – tedy novomanžely i svědky – zase dohromady. Rozhodnutí, jestli podepisovat v rámci obřadu, nebo mimo obřad, je tedy opět hlavně na vás a je dobré ho učinit už v rámci přípravy.

Při podpisu protokolu se podepisuje nejlépe tak, že napíšeme jméno čitelně hůlkovým písmem a následně se nad něj podepíšeme tak, jak jsme zvyklí. Samozřejmě s výjimkou toho, když jeden z novomanželů mění sňatkem jméno – ten (v praxi častěji ta) se totiž musí podepsat tak, jak naopak zvyklá není. Změna jména totiž nastává samotným okamžikem sňatku, tudíž protokol po sňatku už se musí podepsat novým jménem. Velmi vřele doporučujeme si podpis novým jménem předem několikrát natréno-

vat... a i tak to bývá dost divný pocit. Podepsaný protokol se pak musí do tří dní vrátit na matřiku, ale to už jsme si říkali na začátku. Stejně tak jsme už zmínili, že bývá dobrým zvykem protokol podepisovat ve dvou kopiích, z nichž jedna zůstává oddávajícímu – jednak pro archivaci v církevní matrice a jednak jako záloha pro katastrofické scénáře, kdyby se něco stalo s tím prvním. V rámci podepisování protokolu také oddávající stříhá rohy občanských průkazů tam, kde došlo ke změně údajů – zpravidla příjmení nebo stav, pokud je v průkazu zapsaný.

Odchod, gratulace a oslava

Před požehnáním je ještě prostor na drobná organizační oznámení, pokud to je nezbytné. Po požehnání odchází oddávající pryč (do sakristie kostela, ke straně bokem apod.) a nechává novomanžely před oltářem – nebo zkrátka na tom místě, kde se sňatek odehrál, pokud to není u kostelního oltáře. Následuje několik možností, novomanželé mohou zůstat na místě a zde přijímat gratulace, nebo mohou společně slavnostně projít špalírem a gratulace přijímat až později na jiném místě (například před kostelem), nebo to mohou pojmout ještě úplně jinak, podle toho, jak jim to bude příjemné. Tady skutečně žádná pravidla nejsou. Stejně tak už není třeba řešit další svatební lidové tradice – ať už je to házení rýže, rozbíjení talířů, nebo cokoli dalšího. Požehnáním a podpisem protokolu církevní část svatby skončila, a co je dál, to už je pouze na novomanželech a jejich svatebčanech.

Víte, že...?

Rýže dost láká holuby. Proto některé kostely (třeba ten náš) opravdu nerady vidí, když se před nimi rýže rozhazuje. Není to nějaký boj proti lidové tradici, ale čistě pragmatické opatření. Může se totiž snadno stát, že se zmatený holub dostane dovnitř kostela, a vyhnat ho z kostelní kopule je úkol velmi, velmi obtížný. Proti alternativě v podobě okvětních plátků růží před kostelem ale třeba žádných námitek nemáme – ty zase pro změnu neradi vidíme uvnitř kostela, protože když se po nich šlape, zůstávají skvrny na dlažbě. Je to s námi složité, není-liž pravda?

Po svatebním obřadu obvykle následuje nějaká veselice, rodinný oběd či večeře a oslava. Není žádnou povinností na tuto část zvát i oddávajícího. Samozřejmě pokud tak učiníte, zpravidla to s díky přijme a rád s vámi stráví i následující čas – konečně, nezřídka se stává, že někdo ze svatebčanů chce s duchovním prohodit pár slov a reagovat na obřad, kterého

se účastnil, nebo na slova, která slyšel v kázání. Ze zkušenosti oddávajícího můžu říci, že se mi už vícekrát stalo, že si se mnou někdo pod dojmem právě proběhlého obřadu na oslavě hned začal domlouvat svatbu vlastní...

Kolik to stojí?

Zmiňujeme to až na konci, ale prakticky to bývá jedna z prvních otázek, kterou snoubenci kladou – kolik taková církevní svatba stojí? Odpověď na ni je překvapivě nejednoznačná. Neexistuje nic jako ceník církevní svatby. Nebo tedy alespoň u nás tomu tak není. Pro členy církve, kteří se účastní pravidelně života farnosti a platí církevní příspěvek, je svatební obřad prostě

součástí pravidelné duchovní služby a neplatí nic navíc, pokud sami nechtějí. Pokud se svatba dělá pro někoho mimo naši farnost, nevystavujeme žádnou fakturu, ale prostě prosíme o příspěvek na provoz farnosti. Jeho výše je na vašem uvážení a vykonání svatby není nijak závislé na tom, jestli příspěvek pošlete, nebo nepošlete, jestli to uděláte už před svatbou, nebo až po ní,

a jestli příspěvek pošlete na účet farnosti, nebo ho předáte v hotovosti oddávajícímu. Bankovní spojení na naši farnost najdete případně v tiráži této knížky.

A kolik tedy? Upřímně, hodně to záleží na tom, jaké máte příjmy. „Každý ať dává podle toho, jak se ve svém srdci rozhodl, ne s nechutí ani z donucení,“ říká se v Bibli. Obvyklé roz-

pětí výše daru se pohybuje někde mezi dvěma a osmi tisíci korun. Je ale úplně v pořádku, když novomanželé, kteří mají hluboko do kapsy, zařizují bydlení nebo mají třeba výdaje s malým dítětem, přispějí jen symbolicky několika stokorunami. Naopak někdy se stane, že za svatbu přijdou i dary velmi štědré v řádu desetitisíců. V každém případě: Pán Bůh zaplať a děkujeme!

Závěrem

Svatbou to nekončí! Rozhodně to platí pro váš společný život, kterému jsme vyprošovali požehnání, ale nemusí končit ani naše povídání o manželství a o duchovních věcech. Oddávající skutečně není jen úředník, který vykoná úkon a další už ho nezajímá. Během přípravy se vzájemně poznáváme a debatujeme o závažných a osobních otázkách. A k duchovní službě, v jejímž rámci se dostáváme ke křesťanskému sňatku, patří i další doprovázení – ne jako povinnost, ale jako nabídka. I když třeba nejste lidé, kteří by pravidelně chodili do kostela na bohoslužbu, i když třeba nejste ani pokřtěni, můžete se i tak kdykoli obrátit na duchovního. Třeba si jen přátelsky popovídat, nebo se svěřit s těžkostmi či naopak radostmi. Věřte, že vás vždy rádi uvidíme!

Obnova manželských slibů

Jednou daný manželský slib platí do konce života. Patří ale k tradici, že se může jednou začas

v kostele slavit takzvaná obnova manželského slibu. Je to hezká příležitost připomenout si to, co jste si spolu vzájemně slibovali, a vzájemně se utvrdit, že si za tímto slibem chcete nadále pevně stát. Vhodnou příležitostí k obnově manželských slibů je první výročí po svatbě, páté a pak další kulatá a půlkulatá výročí – lidově se jim říká cínová (10 let), křišťálová (15 let), porcelánová (20 let), stříbrná (25 let), perlová (30 let), korálová (35 let), rubínová (40 let), safírová (45 let) a zlatá svatba (50 let). Obnova manželského slibu ale není vázaná jenom na tato výročí; pokud jste spolu prošli například nějakým těžkým obdobím, je možné ji slavit kdykoli. Oslavu obnovy manželských slibů můžete pojmut jako samostatnou bohoslužbu pro vás a pozvané hosty, třeba přímo na den výročí, nebo může být součástí běžné farní nedělní bohoslužby jako zvláštní obřad vložený do mše. Pokud máte zájem takto svůj manželský slib obnovit, můžete kdykoli kontaktovat duchovního a domluvit se na dalším postupu.

FAQ – nejčastěji kladené otázky

Na závěr této malé knížky se pojdme podívat ještě na některé často kladené nebo zajímavé otázky, které se se svatebním obřadem mohou pojít. Ale pokud máte jakékoli jiné, samozřejmě je směle položte oddávajícímu nebo tomu, kdo vede přípravu. A nebojte se, není žádná otázka, která by byla nevhodná nebo hloupá! Špatná je jenom ta otázka, kterou máte na srdci, ale nepoložíte ji.

Co když onemocním?

Jsou věci, kterým v životě neporučíme. Nemoc nebo zranění se mohou stát každému. Pokud je zdravotní omezení takového druhu, že skutečně není možná vaše osobní účast na svatebním obřadu, je zapotřebí ho odložit. Na rozdíl od občanského sňatku se ten církevní nedá udělat na plnou moc v zastoupení. Budete tedy muset znovu na matriku pro nový protokol, případně podle situace možná i pro nové osvědčení.

Co když nedorazí můj svědek?

Na osobní rovině to je nepříjemné, protože jste se jistě oba těšili, že se v tento významný den uvidíte, ale z hlediska svatebního obřadu to není nijak podstatné. Místo domluveného svědka může zaskočit kdokoli, kdo je na místě, je zletilý a má doklad totožnosti.

Co když onemocní oddávající?

Ups, to je samozřejmě mrzutost, ale stát se to bohužel také může, doba covidová nás o tom velmi důkladně poučila. Ale je to řešitelné. V takovém případě by za sebe oddávající poslal jiného pověřeného starokatolického duchovního, který by svatbu vedl místo něj. Není to ideální, ale je to asi lepší než odkládat celou svatbu.

Můžeme mít víc než dva svědky?

Někdy je to skutečně těžká volba, komu ze svých blízkých přátel svěřit tu nejčestnější roli při svatbě. Tradice říká, že mají být svědkové dva. Ale technicky nic nebrání tomu, aby jich bylo i víc, pokud se tak dohodnete, nebo aby kromě svědků

figuroval v obřadu „best man“, družbové, družičky a podobně. Nakonec všichni svatební hosté jsou svým způsobem svědkové obřadu. Protože ale zákon hovoří jasně o dvou svědcích, tak i kdyby ceremoniálních svědků při obřadu bylo více, budou vždy jen dva z nich svědky podle zákona a jenom ti budou podepisovat protokol.

Může se při svatbě číst i z něčeho jiného než z Bible?

Nebývá to zvykem. Církevní svatba je stále svým formátem křesťanská bohoslužba a do té zkrátka patří biblická čtení. Mohou ale nastat výjimečné případy, které zasluhují zvláštní zřetel. Například když jeden ze snoubenců je jiného náboženství. V takovém případě je myslitelné nahradit jedno z biblických čtení čtením z náboženského spisu jeho víry (např. z Koránu, Bhagavadgíty, Sútry srdce a podobně). Takové případy však chtějí zvláštní citlivost a určitě je dobré to v rámci přípravy důkladně prodiskutovat. Také v případě, že má například některý ze snoubenců velmi hluboký vztah k nějakému křesťanskému mimobiblickému textu (např. z děl svatých otců), je možné jím nahradit první čtení (ne evangelium). Lze o tom také obdobně uvažovat v situaci, kdy je jeden ze snoubenců nepokřtěný, ale hluboce ho oslovuje nějaký spirituální text nebo nějaká pasáž z krásné literatury.

Může duchovní udělat svatbu civilní?

Tak to je složitá otázka, na kterou je odpověď: ne, ano a ne. Hned to vysvětlíme. Podle občanského zákoníku se rozlišuje občanský a církevní sňatek.

Občanský sňatek může provést orgán veřejné moci, což duchovní není (pokud samozřejmě zároveň není starosta nebo zastupitel, i takové duchovní jsme měli nebo máme), to je tedy to první ne. Ano se týká toho, že zákon nijak nespecifikuje, jak má církevní sňatek vypadat, teoreticky tedy může být svým průběhem s civilním v zásadě totožný. To poslední ne se ale vztahuje k tomu, že duchovní je vázán předpisy své církve, jak má sňatek vypadat, a také je vázán svým svědomím. Pro duchovního je církevní svatba vždy bohoslužbou, a i když je možné ji upravit různým způsobem s ohledem na snoubence i přítomné, duchovní obsah a přesah z ní nikdy nemůže zmizet. Pokud by se vaše představy s možnostmi našeho církevního sňatku nepotkaly, není to vůbec žádná hrůza. Naopak, je dobré si to hned zkraje otevřeně říci. Duchovní vás může odkázat na některé jiné církve nebo náboženské společnosti, které jsou v tomto ohledu ještě volnější. Je to lepší než něco tlačit na sílu.

Chodím s křesťanem/křesťankou. Bude chtít svatbu v kostele. Panika!

O tom je celá tahle knížečka, aby právě panika být nemusela. Svatební obřad je záležitostí obou rovnoprávných partnerů. Je určitě přirozené, aby věřící partnerka nebo partner chtěli obřad, který má i duchovní rozměr, protože oni sami svazku tento duchovní rozměr přikládají. Nemůže to ale samozřejmě být nikdy proti vůli druhého nebo druhé. Pokud na tomto bodě nepanuje shoda, pak je namísto přípravu zastavit a vrátit se k ní až tehdy, když shoda panovat

bude. Jako církevní společenství nestojíme vždy automaticky na straně věřící strany – stojíme na straně harmonického svazku, kde panuje porozumění i pro vzájemné rozdíly.

Chodíme do kostela, chceme obřad se mší.

Snesou to naši nevěřící příbuzní?

Své příbuzné asi znáte nejlépe sami, abyste to dokázali posoudit, ale možná stojí za to připomenout takovou skutečnost, na kterou se při plánování často neprávem zapomíná – totiž že je to VAŠE svatba! Pokud je pro vás jako pro věřící důležité, aby byl obřad se mší a se svatým přijímáním v kostele, je jenom dobře a správně ho tak udělat. Příbuzným, kteří třeba nejsou tak církevně socializovaní můžeme aktivní účast na takovém obřadu různě usnadnit – například tím, že dopředu vyrobíme brožurky s průběhem liturgie, aby ji mohl sledovat i ten, kdo ji dobře nezná. A třeba budete překvapeni, mnohokrát se nám stalo, že takzvané „nevěřící“ příbuzní po obřadu říkali, jak je právě duchovní prvky v něm oslovily.

Svatba v kostele pro začátečníky a mírně pokročilé

Můžeme si do kostela přinést svou výzdobu?

A co pak s ní?

Budeme teď mluvit za náš kostel sv. Vavřince na Petříně, protože na jiných místech to může být jiné. U nás není vůbec problém přinést si vlastní výzdobu (květinovou i jinou). Máme na místě i různě velké skleněné vázy, které se dají využít. Po obřadu si květiny můžete odvézt nebo je můžete nechat v kostele a budou ještě nějakou dobu krásnit bohoslužebný prostor při normálním církevním provozu.

Co bude mít oddávající na sobě?

Svatba – i mimo kostel – je vždy bohoslužba, proto oddávající obléká bohoslužebný oděv.

Pokud je se mší v kostele, jsou to klasická mešní roucha jako při každé mši. Když je obřad beze mše, nezáleží na tom, jestli v kostele, nebo mimo něj, je zde trochu větší variabilita. Obvykle se v takovém případě obléká něco, čemu liturgicky říkáme *chórový oděv* – to je černá klerika, přes kterou se navléká kratší bílý oděv s rukávy nazývaný *superpelice*, a přes ni se bere *štola*, šále podobný liturgický oděv, který je typický pro kněze a kterým se v průběhu obřadu symbolicky svazují ruce k sobě. Při slavnostnějších svatbách je možné přes superpelici a štolu obléct ještě *pluviál*, což je těžký a často zdobný plášť. Štola a případně i pluviál jsou v liturgické barvě, která přináleží svatbě – bílé nebo

zlaté. Pokud by byla svatba v anglikánském ritu, existuje kromě výše popsaného ještě jedna varianta – oddávající může mít místo stoly černý *tippet*, což je vlastně pozůstatek pláště, akademickou kápi, na krku tabulky a čtverhrannou *canterburskou čapku* (viz obr. na str. 58).

Jeden z nás je anglikán, můžeme mít anglikánskou svatbu?

Starokatolická církev je v plné jednotě s celosvětovým Anglikánským společenstvím, takže anglikáni jsou u nás jako doma. Anglikánská liturgie se v drobných detailech a ve formulacích

některých částí liší od starokatolické. Standardně bychom anglikány odkázali na naši farnost anglického jazyka v Praze nebo v Brně, kde se podle anglikánského ritu slouží. Ale i v naší farnosti, pokud by k tomu byl dostatečně pádný důvod, je možné po dohodě anglikánský ritus použít – a to jak v češtině, tak v angličtině.

Když mám křesťanskou svatbu, musím pak chodit do kostela, mít hodně dětí a nepoužívat antikoncepci?

Do kostela vás samozřejmě velmi rádi pozveme i s dětmi, pokud o to budete mít zájem, ale

jinak je odpověď na všechny tyto otázky ne. Církevní svatba vás nezavazuje k ničemu jinému než k tomu, co si v jejím rámci sami před Bohem slibujete. A jenom na okraj – naše církve jednoznačně podporuje odpovědné plánování rodičovství a respektuje i to, když se páry rozhodnou děti nemít.

Lze církevně uzavřít registrované partnerství nebo manželství osob stejného pohlaví?

To český zákon bohužel neumožňuje. V některých anglikánských nebo starokatolických

církvích ve světě je možné uzavírat státně platná manželství v kostele i pro osoby stejného pohlaví, nebo je možné, aby církve žehnala státně uzavřenému stejnopohlavnímu manželství nebo partnerství. V české starokatolické církvi se už delší čas vede diskuse o možnosti žehnání partnerství, které není nebo nemůže být manželstvím (včetně partnerství stejnopohlavního). Pokud se vás tato otázka týká, nejlepší bude zeptat se napřímo duchovního, který vám rád poradí a řekne vám, jaké jsou možnosti.

Příloha 1

Biblická čtení při svatbě

Jak je to se skladbou biblických čtení, to už jsme si říkali. Tady najdete několik klasických „kusů“, které se na svatbách často používají. Můžete se jimi inspirovat, nebo samozřejmě pátrat i dál a hlouběji, když vezmete do rukou Bibli (což samozřejmě můžeme jenom doporučit). Vybrali jsme po čtyřech příkladech ze Starého zákona, z Nového zákona a z evangelií. Uvádíme ve znění Českého ekumenického překladu, protože nám přijde nejuniverzálnější a v naší církvi se používá. Je možné ale použít i jiný překlad, pokud byste si to výslovně přáli.

Čtení ze Starého zákona

I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.

A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré. Byl večer a bylo jitro, den šestý.

(Genesis 1,26–28.31)

I řekl Hospodin Bůh: „Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou.“ Když vytvořil Hospodin Bůh ze země všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo, přivedl je k člověku, aby viděl, jak je nazve. Každý živý tvor se měl jmenovat podle toho, jak jej nazve. Člověk tedy pojmenoval všechna zvířata a nebeské ptactvo i všechnu polní zvěř. Ale pro člověka se nenašla pomoc jemu rovná. I uvedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žebér a uzavřel to místo masem. A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu. Člověk zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženou se nazývá, vždyť z muže vzata jest.“ Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem.

(Genesis 2,18–24)

Hlas mého milého! Hle, právě přichází, hory přeskakuje, přenáší se přes pahorky. Gazele se podobá můj milý nebo kolouškovi. Hle, právě stojí za naší zídkou, nahlíží do oken, dívá se mřížovím. Můj milý se ozval, řekl mi: „Vstaň, má přítelkyně, krásko má, a pojď! Holubičko moje v rozsedlinách skály, v úkrytu nad strží,

dopřej mi zahlédnout tvou tvář, dovol mi hlas tvůj slyšet. Jak lahodný je tvůj hlas! Jak půvabnou máš tvář! Můj milý je můj a já jsem jeho. Polož si mě na srdce jako pečeť, jako pečeť na své rámě. Vždyť silná jako smrt je láska, neúprosná jako hrob žárlivost lásky. Žár její – žár ohně, plamen Hospodinův. Lásku neuhasí ani velké vody a řeky ji nezaplaví.

(Píseň písní 2,8–10. 14. 16a; 8,6–7a)

Tóbijáš povstal ze svého lůžka a řekl Sáře: „Sestro, vstaň! Pomodleme se a vyprosme si na našem Pánu, aby nám prokázal milosrdenství a spásu.“ Vstala a počali se modlit a prosit, aby se jim dostalo spásy. Tóbijáš začal slovy: „Požehnaný jsi, Bože našich otců, a požehnané tvé jméno po všechny věky a pokolení. Ať ti dobrořečí nebesa a všechno tvé stvoření po všechny věky. Ty jsi učinil Adama. Učinil jsi mu pomoc a podporu, Evu, jeho ženu. Z obou vzešlo lidské potomstvo. Ty jsi řekl: ‚Není dobré, aby člověk byl sám. Učiňme mu pomoc jemu rovnou.‘ Hle, neberu si tuto svou sestru pro smilnění, nýbrž veden věrností. Při-kaž, abych došel smilování, já i ona, a abychom se společně dožili stáří.“ A oba řekli: „Amen, amen.“ Pak se uložili k spánku té noci.

(Tóbijáš 8,4b–9)

Čtení z Nového zákona

Usilujte o vyšší dary! A ukážu vám ještě mnohem vzácnější cestu: Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, jsem jenom dunící kov a zvučící zvon. Kdybych měl dar proroctví, rozuměl všem tajemstvím a obsáhl všechno poznání, ano, kdybych měl tak velikou víru, že bych hory přenášel, ale lásku bych neměl, nic nejsem. A kdybych rozdal všechno, co mám, ano, kdybych vydal sám sebe k upálení, ale lásku bych neměl, nic mi to neprospěje. Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá. Láska nikdy nezanikne.

(1. list Korintským 12,31 – 13,8a)

Proto vás já, vězeň kvůli Pánu, prosím, abyste tomu povolání, kterého se vám dostalo, dělali čest svým životem, vždy skromní, tiší a trpěliví. Snášejte se navzájem v lásce a usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje. Jedno tělo a jeden Duch, k jedné naději jste byli povoláni; jeden je Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, skrze všechny působí a je ve všech.

(list Efezským 4,1–6)

Milovaní, milujme se navzájem, neboť láska je z Boha, a každý, kdo miluje, z Boha se narodil a Boha zná. Kdo nemiluje, nepoznal Boha, protože Bůh je láska. V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život. V tom je láska: ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás a poslal svého Syna jako oběť smíření za naše hříchy. Milovaní, jestliže Bůh nás tak miloval, i my se máme navzájem milovat. Boha nikdy nikdo neviděl, ale jestliže se milujeme navzájem, Bůh v nás zůstává a jeho láska v nás dosáhla svého cíle.

(1. list Janův 4,7–12)

Bratrská láska ať trvá; s láskou přijímejte i ty, kdo přicházejí odjinud – tak někteří, aniž to tušili, měli za hosty anděly. Pamatujte na vězně, jako byste byli uvěznění s nimi; pamatujte na ty, kdo trpí, vždyť i vás může potkat utrpení. Manželství ať mají všichni v úctě a manželé ať jsou si věrni. Nedejte se vést láskou k penězům; buďte spokojeni s tím, co máte. Vždyť Bůh řekl: ‚Nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezřeknu.‘ Proto smíme říkat s důvěrou: ‚Pán při mně stojí, nebudu se bát.‘

(list Židům 13,1–4a.5–6 b)

Evangelium

Ne každý, kdo mi říká ‚Pane, Pane‘, vejde do království nebeského; ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích. A tak každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podoben rozváznému muži, který postavil svůj dům na skále. Tu spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a vrhly se na ten dům; ale nepadl, neboť měl základy na skále. Ale každý, kdo slyší tato má slova a neplní je, bude podoben muži bláznivému, který postavil svůj dům na písku. A spadl příval, přihnaly se vody, zvedla se vichřice, a obořily se na ten dům; a padl, a jeho pád byl veliký.“ Když Ježíš dokončil tato slova, zástupy žasly nad jeho učením; neboť je učil jako ten, kdo má moc, a ne jako jejich zákoníci.

(evangelium podle Matouše 7,21–29)

Tu k Ježíšovi přišli farizeové a pokoušeli ho: „Je dovoleno propustit manželku z jakékoli příčiny?“ Odpověděl jim: „Nečetli jste, že Stvořitel od počátku ,muže a ženu učinil je‘? A řekl: ,Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo;‘ takže již nejsou dva, ale jeden. A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!“

(evangelium podle Matouše 19,3–6)

Od počátku stvoření ,Bůh učinil člověka jako muže a ženu; proto opustí muž svého otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo‘; takže již nejsou dva, ale jeden. A proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!“

(evangelium podle Marka 10,6–9)

Třetího dne byla svatba v Káně Galilejské. Byla tam Ježíšova matka; na svatbu byl pozván také Ježíš a jeho učedníci. Když se nedostávalo vína, řekla Ježíšovi jeho matka: „Už nemají víno.“ Ježíš jí řekl: „Co to ode mne žádáš! Ještě nepřišla má hodina.“ Matka řekla služebníkům: „Udělejte, cokoli vám nařídí.“ Bylo tam šest kamenných nádob, určených k židovskému očišťování, každá na dvě až tři vědra. Ježíš řekl služebníkům: „Naplňte ty nádoby vodou!“ I naplnili je až po okraj. Pak jim přikázal: „Teď z nich naberte a doneste správci hostiny!“ Učinili tak. Jakmile správce hostiny ochutnal vodu proměněnou ve víno – nevěděl, odkud je, ale služebníci, kteří vodu nabírali, to věděli – zavolal si ženicha a řekl mu: „Každý člověk podává nejprve dobré víno, a teprve když už se hosté napijí, víno horší. Ty jsi však uchoval dobré víno až pro tuto chvíli.“ Tak učinil Ježíš v Káně Galilejské počátek svých znamení a zjevil svou slávu. A jeho učedníci v něho uvěřili.

(evangelium podle Jana 2,1–11)

Příloha 2 – Struktura obřadu

Zde ještě jednou přehledně v bodech struktura obřadu. Části v kulatých závorkách mohou a nemusí být v obřadu zařazeny. Uvedena je struktura pouze pro obřad beze mše. Obřad se mší má přidáné další části a vzhledem k tomu, že je zde několik variant (např. řád slavení eucharistie A a B apod.), bude lepší, když v takovém případě strukturu podrobně proberete s oddávajícím. Obřad podle anglikánského ritu se také na několika místech odlišuje.

Úvodní obřady

- příchod ženicha a nevěsty (hudba)
- „Ve jménu Otce, i Syna i Ducha svatého“
- uvítání svatebčanů
- (Kyrie eleison)
- (Gloria)
- vstupní modlitba

Bohoslužba slova

- (biblické čtení – Starý zákon)
- (zpěv mezi čteními)
- (biblické čtení – Nový zákon)
- (zpěv před evangeliem)
- biblické čtení – evangelium
- promluva oddávajícího
- (chvilka ticha a/nebo hudba po kázání)

Uzavření sňatku

- otázky před slibem
- vzájemný slib
- potvrzení sňatku a požehnání manželům
- požehnání a předání prstenů
- (hudba při prvním manželském políbení)

Závěrečné obřady

- přímlovky
- (modlitba Otče náš)
- závěrečná modlitba
- (podpis protokolu, může být hudba)
- (oznámení a rozloučení)
- závěrečné požehnání
- odchod oddávajícího
- gratulace nebo odchod manželů (hudba)

Příloha 3 – Checklist

Než pilot vzlétne s letadlem, musí procházet bod po bodu seznam věcí, které má udělat, aby na nic nezapomněl. Zkusili jsme tady shrnout ty nejdůležitější kroky při přípravě církevní svatby a můžete si průběžně odškrtnávat, co je splněno:

- ☐ Vybrané místo obřadu
- ☐ Datum domluvené s oddávajícím
- ☐ Připravené dokumenty na matriku
- ☐ Domluvena změna (nebo ponechání) příjmení
- ☐ Vyzvednutí osvědčení a protokolu z matriky
- ☐ Vybrána hudba k obřadu
- ☐ Technicky zajištěno místo obřadu (stolek, sezení apod.)
- ☐ Vybrána biblická čtení
- ☐ Zadána biblická čtení a přímluvy lektorům
- ☐ Vybráno znění slibu
- ☐ Finální domluva s oddávajícím a potvrzení průběhu obřadu
- ☐ Obřad proběhl a protokol je podepsaný
- ☐ Vrácení protokolu na matriku
- ☐ Zažádáno o nové občanské průkazy (kde došlo ke změně)
- ☐ Vyzvednutý oddací list

Poděkování

Tato knížka by nemohla vzniknout bez celé řady lidí, kterým se na tomto místě sluší poděkovat, a já tak s velkou radostí činím. V první řadě to jsou všichni snoubenci a manželé, kteří spolu se mnou v posledních letech procházeli přípravou ke sňatku. Vám všem bych rád vzkázal: přestože jsem měl teoreticky připravovat já vás, věřte tomu, že jsem se přitom hodně učil od vás. Jsem vděčný za to, že jsem s vámi mohl jít kus na vaší cestě – tu delší, tu kratší. Tváře některých z vás doprovází tuto knížku i jako fotografická příloha – za to také moc děkuji, že jste se takto dali všanc.

Poděkovat bych chtěl také těm, kdo mě při psaní této knížky podporovali, pomáhali a dávali mi k ní konstruktivní zpětnou vazbu. Jsem za ni velmi vděčný a snažil jsem se ji co nejlépe zohlednit, jakkoli konečnou odpovědnost za tyto řádky a jejich případné slabiny nesu jen já sám.

A konečně jsem vděčný i své církvi – za to, že mi umožňuje jít cestou přípravy a slavení církevního sňatku i s těmi páry, které nepatří úplně mezi „kostelní standard“ a jejichž cesta s vírou nebo kolem víry je mnohdy dosti spleťtá. Pro mou vlastní víru jsou tato setkání často velkým obohacením.

O.A.M.D.G.
na svátek sv. Benedikta, L. P. 2022
autor

Petr Jan Vinš
Svatba v kostele pro začátečníky a mírně pokročilé
aneb Příručka pro páry, které uvažují o církevním sňatku

Vydala Starokatolická církev v ČR,
Na bateriích 93/27, Praha 6
jako svou 9. publikaci.

Text: ThDr. Petr Jan Vinš
Foto: Petra Dovhunová, Alžběta Legátová, Kamil Saliba,
Simona Smrčková, Lenka Kopečková, Petr Luba, Martin Hince,
Petr Jan Vinš, Danny Lawson, Pierre Pistoletti,
Church of England, The Royal Collection Trust
Technický redaktor: Pavel B. Stránský
Obálka, typografie a sazba z písma Carot: Dušan Neumahr
Vydala: Togga, spol. s r. o., Radlická 48, Praha 5
Vydání první, Praha 2022

Starokatolická katedrální duchovní správa při kostele sv. Vavřince v Praze na Petříně
Na bateriích 93/27, 162 00 Praha 6
katedrala@starokatolici.cz
www.starokatolickakatedrala.cz

Adresa kostela:

Petránské sady 342, 118 00 Praha 1
Pravidelné bohoslužby v neděli v 10.30 h
Transparentní účet: 2201348459/2010
Informace o starokatolické církvi a farnostech najdete na
www.starokatolici.cz

ISBN 978-80-908155-4-4

